

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală

1965

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Anul XXI • Nr. 13 (1045) • 26 martie 1965 • 12 pagini, 1 leu

Scumpe tovarășe Gheorghiu! În aceste grele clipe în care ne despărțim de tine, noi, tovarășii tăi cei mai apropiați de muncă și luptă, Comitetul Central, partidul, întregul popor facem legământ solemn de a nu precupeți nici un efort pentru a înfăptui gândurile tale clarvăzătoare, pătrunse de un fierbinte patriotism, de a lupta pentru construirea socialismului și comunismului, pentru înflorirea României socialiste și ridicarea ei pe culmi tot mai înalte ale progresului și civilizației.

(Din cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la mitingul de doliu)

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

La 19 martie, partidul și poporul nostru au suferit o grea pierdere: a încetat să bată inima tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu devotat al clasei muncitoare din România, al poporului român.

Nemărginită este durerea noastră, a tuturor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a dăruit întreaga sa viață partidului clasei muncitoare, luptei revoluționare pentru eliberarea oamenilor muncii, pentru fericirea poporului român și a patriei noastre, pentru socialism. Înalt exemplu de fidelitate față de marxism-leninism, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a luptat neobosit pentru prietenia și unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea partidelor comuniste, pentru cauza păcii și libertății popoarelor.

În uriașa sa activitate și-au găsit expresie trăsăturile cele mai nobile ale eroicei noastre clase muncitoare, care este mândră de a fi plămădit în mijlocul ei, în focul luptei conduse de partid, un asemenea conducător.

Născut la 8 noiembrie 1901 la Birlad, într-o familie de muncitori, tovarășul Gheorghiu a început să muncească de la vârsta de 11 ani ca ucenic în diferite ateliere și fabrici, calificându-se ca muncitor electrician. Sub influența valului revoluționar din România de la sfârșitul primului război mondial, însuflețit de ideile Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul Gheorghiu-Dej s-a înrolat din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească. El a participat, în rândurile muncitorilor din Valea Trotusului, la greva generală din 1920 — care a oglindit creșterea conștiinței de clasă, a capacității de luptă a proletariatului român și a evidențiat necesitatea istorică a înfringerii oportunistului. A făuririi partidului de tip nou, Partidul Comunist din România.

În anii următori, tovarășul Gheorghiu-Dej ia parte la un șir de acțiuni muncitorești la Galați, fiind ales în conducerea sindicatului de la Atelierele C.F.R.

În 1930 el devine membru al Partidului Comunist, în rândurile căruia avea să lupte pînă la ultima suflare.

În acei ani, cînd criza economică lovea greu masele muncitoare, activitatea partidului era paralizată de lupte fracționiste care aduseseră partidul la un pas de lichidare. Refacerea unității partidului, orientarea activității sale spre întărirea legăturilor cu masele muncitoare și în primul rînd cu detașamentele de bază ale proletariatului au făcut posibilă organizarea unor mari acțiuni muncitorești, culminînd cu eroicele lupte din februarie 1933 — în a căror pregătire și desfășurare s-au afirmat cu putere marile calități politice și organizatorice de conducător revoluționar ale tovarășului Gheorghiu-Dej.

La Galați și apoi la Dej, unde fusese mutat disciplinar, ca și la București, Iași, Cluj, Pașcani și în alte localități, tovarășul Gheorghiu-Dej, dînd exemplu de felul cum trebuie muncit în mijlocul maselor, a depus o intensă activitate pentru realizarea unității de acțiune a muncitorilor ceferiști.

În 1932, la Conferința pe țară a muncitorilor feroviari, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar al Comitetului Central de acțiune care, sub îndrumarea Comitetului Central al Partidului Comunist, a organizat nemijlocit lupta ceferiștilor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a îndeplinit în mod strălucit sarcinile de răspundere încredințate de partid în organizarea acestor lupte, care au constituit o cotitură în istoria întregii noastre mișcări muncitorești, au demonstrat capacitatea clasei muncitoare de a acționa ca forță socială conducătoare a poporului muncitor în lupta de eliberare, au deschis o pagină nouă în viața partidului. Întărindu-și rîndurile cu cele mai bune, mai combative și revoluționare cadre proletare, partidul s-a legat mai strîns de masele oamenilor muncii.

Procesul intentat de reacțiune în 1933—1934 conducătorilor muncitorimii ceferiste a fost transformat de Partidul Comunist într-o tribună de demascare a regimului burghezo-moșteresc, a politicii antinaționale și antipopulare a claselor dominante. Din banca acuzaților în lanțuri a răsunat cu vigoare și curaj, prin glasul tovarășului Gheorghiu-Dej, chemarea înflăcărată, mobilizatoare a partidului adresată maselor muncitoare de a lupta cu hotărîre pentru o viață mai bună, împotriva robiei capitaliste, pentru apărarea suveranității și independenței naționale.

Condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost deținut în diferite închisori — Jilava, Văcărești, Craiova, Ocnele Mari, Aiud, Doftana, Caransebeș și în lagărul de la Tg. Jiu.

Gratiile temnițelor, sirma ghimpată a lagărelor n-au putut să-i izoleze de partid, de clasa muncitoare, de popor pe militanții revoluționari. Simțind în permanență sprijinul partidului, solidaritatea maselor muncitoare și a unor largi cercuri democratice, ei au păstrat legătura cu viața și activitatea partidului, au înfruntat

cu fermitate și dîrzenie regimul de teroare și exterminare din închisori, pe care le-au transformat în școli de călire revoluționară. Prin munca politico-ideologică desfășurată de comunistii din închisori, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, s-au făurit cadre oțelite de militanți comunisti, caracterizate prin capacitatea de a organiza masele muncitoare, prin clarviziune politică și combativitate revoluționară, cadre care au avut ulterior un rol de excepțională însemnătate în conducerea de către partid a luptei pentru cucerirea puterii de către oamenii muncii și construirea socialismului.

Aprecierea acordată de partid activității desfășurate de tovarășul Gheorghiu-Dej și-a găsit expresie în cooptarea sa, în 1935, pe cînd se afla în închisoare, ca membru al C.C. al P.C.R.

În anii războiului, tovarășul Gheorghiu-Dej împreună cu ceilalți tovarăși din închisori și lagăre își manifestau încrederea nestrămutată în victoria împotriva fascismului, solidaritatea frățească cu popoarele Uniunii Sovietice. În strînsă legătură cu cadrele de bază din afară, ei și-au pus întreaga experiență, tot elanul revoluționar în slujba organizării luptei antihitleriste a poporului român.

Tovarășului Gheorghiu-Dej îi revine meritul principal în demascarea și lichidarea cizii de trădători și capitulanți, infiltrate în conducerea partidului; înlăturarea agenturii trădătoare a constituit una din condițiile esențiale pentru ca partidul să-și poată îndeplini rolul conducător în lupta de eliberare națională și socială a poporului român.

Activul revoluționar al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a elaborat linia strategică și tactică pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Partidul a trecut la organizarea formațiunilor de luptă patriotice, la realizarea Frontului Unic Muncitoresc cu partidul social-democrat, la îndeplinirea unui larg sistem de alianțe cu diferite grupări politice și atragere în lupta antihitleristă a unor personalități însuflețite de sentimente patriotice, la desfășurarea unei vaste activități în rîndurile armatei.

În zilele hotărîtoare pentru pregătirea insurecției, C.C. al partidului a organizat evadarea din lagăr a tovarășului Gheorghiu-Dej și a altor cadre de bază ale partidului.

Organizată și condusă de partid, insurecția armată a deschis o eră nouă în istoria poporului român, a însemnat începutul revoluției populare. România s-a alăturat coaliției antihitleriste, Armata română, în totalitatea ei, a luptat umăr la umăr cu Armata sovietică pînă la zdrobirea Germaniei hitleriste. Singele vărsat în comun a cimentat prietenia și alianța indestructibilă dintre poporul român și poporul sovietic în lupta pentru cauza păcii și socialismului.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a dat o contribuție de cea mai mare importanță la elaborarea liniei politice și tactice a partidului în desfășurarea furtunoasă a marilor bătălii de clasă de după 23 August 1944, muncind cu nesecată energie pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de partid — mobilizarea tuturor forțelor în războiul antihitlerist, refacerea economiei naționale, democratizarea țării, făurirea alianței muncitorești-țărănești în focul luptei pentru reforma agrară, instaurarea puterii populare.

Ca reprezentant al partidului și clasei muncitoare în guvern, tovarășul Gheorghiu-Dej a preluat în noiembrie 1944 conducerea Ministerului Comunicațiilor și Lucrărilor Publice, fiind primul muncitor ministru în istoria politică a României.

Sub conducerea partidului, clasa muncitoare organizată în sindacatele unice revoluționare, masele largi țărănești care luptau pentru pămînt, partidele și grupările reunite în frontul național democrat dădeau lovituri zdrobitoare cercurilor reacționare. Valul luptei revoluționare a măturat un șir de guverne cu majoritate reacționară și a impus la 6 Martie 1945 aducerea la putere a primului guvern din țara noastră în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor.

La Conferința Națională a Partidului Comunist din Octombrie 1945, tovarășul Gheorghiu-Dej a prezentat Raportul Politic al Comitetului Central, care cuprindea un amplu program de luptă pentru întărirea puterii populare, reconstrucția țării și consolidarea independenței naționale. În acest program, de o largă perspectivă istorică, partidul, scrutînd departe în viitor, și-a exprimat concepția leninistă privitoare la construirea unei industrii puternice ca temelie a dezvoltării social-economice a României.

După Conferința Națională, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar general al Partidului Comunist Român.

În calitate de ministru al Economiei Naționale și apoi al Industriei și Comerțului, ca președinte al Comisiei Ministeriale pentru redresarea economică, el a adus o contribuție esențială în lupta împotriva inflației și sa-

botajului economic al capitaliștilor, în pregătirea și îndeplinirea programului din iunie 1947 de stabilizare monetară și refacere a economiei naționale.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române au marcat cucerirea deplină a puterii de către clasa muncitoare în alianță cu masele largi ale țărănimii; misiunea de a realiza actul abdicării regelui, la 30 Decembrie 1947, i-a revenit, din însărcinarea partidului și guvernului și în numele tuturor forțelor democratice, tovarășului Gheorghiu-Dej, împreună cu doctorul Petru Groza.

Oamenii muncii, devenind singurii stăpîni ai țării, au pășit cu însuflețire, sub conducerea partidului, la construirea societății socialiste.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a avut un rol deosebit în lupta partidului pentru realizarea unității politice și organizatorice a clasei muncitoare — înlăturată la Congresul de unificare din februarie 1948 prin crearea Partidului Muncitoresc Român pe baza principiilor ideologice și organizatorice marxist-leniniste. Congresul l-a ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Prin istoricul act al naționalizării, pregătit de partid sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu-Dej, principalele mijloace de producție industrială au devenit bun al întregului popor și s-a creat o nouă temelie construcției socialiste în țara noastră.

Partidul a orientat cu nestrămutată perseverență dezvoltarea României în direcția transformării ei într-o țară industrială, cu o agricultură înaintată. Tovarășului Gheorghiu-Dej îi revin mari merite în elaborarea politicii de industrializare socialistă, ca pîrgie hotărîtoare a progresului rapid al țării, a valorificării resurselor ei și a dezvoltării tuturor ramurilor economiei în vederea creșterii continue a bunăstării celor ce muncesc — obiectivul fundamental al politicii partidului.

Călăuzit de teza marxist-leninistă că socialismul trebuie construit nu numai la orașe ci și la sate, partidul a pus la ordinea zilei rezolvarea celei mai complexe sarcini a construcției socialiste — transformarea socialistă a agriculturii. Întreaga muncă desfășurată în acest domeniu s-a întemeiat pe linia exprimată în numele partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej la plenara din martie 1949 a Comitetului Central. Viața a confirmat în mod strălucit această linie politică; îndeplinirea cu succes a cooperativizării agriculturii a deschis la noi perspective dezvoltării intensive și multilaterale a producției agricole, a ridicat pe o treaptă mai înaltă alianța muncitorească-țărănească.

Întreaga activitate a Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej oglindește capacitatea de a aplica creator, la condițiile țării noastre, legile obiective, general-valabile, ale revoluției și construcției socialiste, de a desprinde cerințele specifice fiecărei etape istorice și de a îndrepta în direcția hotărîtoare eforturile partidului, ale poporului.

Aceste trăsături caracterizează munca efectuată de partid sub conducerea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu-Dej pentru elaborarea planului de electrificare, a planurilor cincinale și a planului de șase ani, planuri a căror realizare, prin eforturile însuflețite ale întregului popor, au asigurat introducerea largă a tehnicii noi, dezvoltarea proporțională, armonioasă și mereu ascendentă a economiei naționale.

Îndeplinind cele mai înalte funcții de partid și de stat — președinte al Consiliului de Miniștri din 1952 pînă în 1955, prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R. și președinte al Consiliului de Stat pînă în ultima clipă a vieții sale — tovarășul Gheorghiu-Dej avea un contact larg și direct cu poporul, studia cu deosebită luare aminte experiența maselor, manifesta o nemărginită încredere în puterea de creație a poporului — făuritorul istoriei și al tuturor marilor realizări ale României socialiste.

Exemplu de simplitate și modestie, el avea un neasemnat dar de a-și apropia oamenii, de a-i însufleți și a-i antrena la lupta pentru îndeplinirea sarcinilor tratate de partid; oamenii muncii păstrează neștearsă amintirea întîlnirilor cu tovarășul Gheorghiu, a sfaturilor sale de tovarăș și prieten care le vorbea în același grai al inimii.

Tovarășul Gheorghiu exprima cu deosebită căldură grija permanentă a partidului pentru educarea tinerețului, nădejdea de mine a țării, pentru promovarea femeilor în muncă de răspundere în economie, în instituții de stat și în organizațiile obștești. El manifesta o neslăbită preocupare pentru satisfacerea setei de cultură și îmbogățirea vieții spirituale a poporului, pentru avîntul continuu al învățămîntului, acorda o mare atenție activității creatoare a intelectualilor, a oamenilor de știință, artă și cultură, cărora le împărtășea înalta prețuire a partidului pentru valoroasa lor contribuție la propășirea patriei.

(Continuare în pag. 3-a)

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

(urmăre din pag. 2-a)

În fruntea partidului, tovarășul Gheorghiu are merite deosebite în rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră, prin care au fost asigurate deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii și cimentarea prieteniei de nezdruccinat dintre poporul român și minoritățile naționale.

Timp de peste trei decenii, tovarășul Gheorghiu-Dej a adus o mare contribuție la călirea ideologică și organizatorică a partidului nostru. Minunat conducător de tip leninist, el a militat pentru întărirea partidului ca detașament combativ de avangardă al clasei muncitoare, strâns legat de mase, sînge din sîngele poporului, forța conducătoare în opera de construire a socialismului.

Partidul nostru s-a călit, a realizat o unitate și o coeziune fără precedent printr-o luptă intransigentă împotriva oricăror abateri de la ideologia și politica sa marxist-leninistă, împotriva elementelor antipartinice, fracționiste, oportuniste. În această luptă tovarășul Gheorghiu-Dej, cu înalta sa conștiință partinică și perspicacitate politică, cu ascuțitul său spirit de clasă, a avut un rol de frunte. Partidul Muncitoresc Român, strîns unit în jurul Comitetului său Central, este astăzi mai puternic decît oricînd.

Este pilduitoare pentru noi preocuparea neabătută a tovarășului Gheorghiu-Dej pentru întărirea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activității social-economice, pentru aplicarea neștirbită a normelor de muncă leniniste. În viața partidului, în activitatea conducerii sale s-a înrădăcinat principiul muncii colective, toate hotărârile și măsurile conducerii partidului fiind rodul activității și gândirii colective ale Comitetului Central, Biroului său Politic.

Tovarășul Gheorghiu a depus o vastă activitate pentru sintetizarea experienței acumulate de partid în conducerea revoluției și construcției socialiste, pentru însușirea acestei experiențe de către membrii partidului, în vederea înarmării lor teoretice.

Patriot și internaționalist înflăcărat, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un strălucit exponent al politicii consecvente a partidului și statului nostru de prietenie și alianță frățească cu țările socialiste, de solidaritate cu lupta clasei muncitoare și a forțelor democratice de pretutindeni, cu mișcarea de elibe-

rare națională a popoarelor, pentru unitatea tuturor forțelor progresului social. Exprimînd, cu energia și tenacitatea ce l-au caracterizat întotdeauna, poziția Partidului Muncitoresc Român, el a militat pentru unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea marii armate internaționale a comuniștilor, — avînd convingerea că nu există îndatorire internațională mai înaltă decît aceea de a contribui la salvagardarea și întărirea acestei unități — chează victoria cauzei socialismului în întreaga lume.

Sub conducerea Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu, partidul nostru a depus eforturi neprecupețite pentru promovarea și stricta aplicare în relațiile dintre partidele comuniste și dintre țările socialiste a normelor marxist-leniniste — ca cerință vitală pentru asigurarea și întărirea unității și coeziunii lor, pentru creșterea forței de atracție a ideilor socialismului în lume. Linia partidului în problemele vieții internaționale și ale mișcării comuniste mondiale, exprimată în Declarația plenarei lărgite din aprilie 1964 a C.C. al P.M.R., este urmată cu perseverență nestrămutată de întregul partid.

Eminent om de stat, tovarășul Gheorghiu-Dej a desfășurat o vastă activitate în elaborarea politicii externe a Republicii Populare Romîne, politică de consolidare a păcii, de luptă împotriva politicii agresive a cuceritorilor imperialiste, împotriva colonialismului, pentru sprijinirea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, pentru dezvoltarea colaborării internaționale pe baza principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri social-politice diferite.

Țara noastră așează ca temelie de neclintit a relațiilor sale internaționale respectarea egalității, suveranității și independenței popoarelor, neamestecul în treburile lor interne, pronunțîndu-se pentru stricta respectare și promovarea acestor principii pe arena internațională, în interesul colaborării și apropierii între popoare.

Toate succesele în domeniul politicii interne și internaționale ale Republicii Populare Romîne, toate realizările obținute în aceste decenii sînt strîns legate de

activitatea desfășurată în fruntea Comitetului Central al partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej.

Măsura operei titanice îndeplinite de popor sub conducerea partidului o dă deosebire dintre tabloul întunecat al Romîniei de acum două decenii și înfățișarea de astăzi a țării, în care poporul român, liber de orice exploatare, stăpîn al destinului său, își făurește o viață fericită.

Scumpul nostru tovarăș Dej a închis ochii pentru vece cu conștiința datoriei împlinite; el a putut vedea triumful idealurilor cărora și-a dăruit viața, victoria deplină a socialismului în țara noastră, mersul rapid al Romîniei pe calea progresului economic și cultural.

În ultimele sale cuvinte adresate țării, prin scrisoarea trimisă recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale, el își exprima convingerea îndreptătită că țara noastră va pași mai departe, neabătut, pe această cale; cu nezdruccinată încredere, el arăta că înaintea Romîniei socialiste sînt deschise perspectivele unui viitor strălucit — viitor care stă în mîinile harnice și încercate ale poporului.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, tovarășii de muncă și de luptă ai marelui dispărut își iau legămîntul solemn să întărească necontenit unitatea partidului și a conducerii sale, să continue neabătut linia generală, internă și internațională, a partidului, să nu-și cruțe forțele pentru a duce mereu înainte opera de construire a socialismului și comunismului, de înflorire a patriei și ridicare a bunăstării poporului — operă măreață careia i-a consacrat întreaga viață tovarășul Gheorghiu-Dej.

Marea durere care ne îndoliază tuturor înima unește și mai strîns poporul în jurul partidului. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii își înzecesc eforturile pentru a obține noi victorii, spre binele și prosperitatea patriei noastre socialiste.

Adio, scump prieten și tovarăș de luptă!

Numele tău va rămîne veșnic viu în inima partidului, în inima clasei muncitoare, a poporului român!

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român

Cortegiul funebru pe străzile Capitalei.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

In memoriam

Cind pentru prima oară, în 1933, numele tovarăşului Gheorghiu-Dej s-a ivit sub condeiele noastre gazetăreşti, el a sunat ca o chemare.

Cind îl scriam pentru a fi imprimat în presă, îl apăsam mai tare cu condeiul pe hirtie, sub un indemn lăuntric, care ne indica parcă de pe atunci marea personalitate a omului care avea să joace un rol strălucit în fruntea luptei întregului popor pentru libertate şi dreptate.

Iscat din tumultul luptelor de la Griviţa, numele tovarăşului Gheorghiu-Dej, legat de marile acţiuni ale partidului, a străbătut de atunci încoace tot ca o chemare.

După 23 August 1944 glasul lui a răsunat liber, pe tot întinsul ţării. Preocupat de orice problemă — mare sau mică — convins că orice amănunt îşi are importanţa sa, tovarăşul Gheorghiu-Dej a fost prezent, în fiecare clipă, alături de orice om al muncii.

L-au simţit lângă el minerul şi sondorul, cel ce străpungea munţii pentru a tăia tuneluri pe sub pământ ca şi cel aflat pe schele, constructorul avântat, care o dată cu edificiile înaltă spre cer şi fruntea

acestui popor vrednic, ridicat în sfârşit la viaţa nouă.

L-au simţit alături şcolarul şi studentul, l-au simţit alături profesorul, savantul şi cercetătorul, l-au simţit alături membrii cooperativelor agricole de producţie.

L-am simţit şi-l vom simţi toţi şi de acum încolo, pentru că din marea jale care ne copleşeşte vom desprinde ca un indemn şi ca un exemplu dat de el însuşi, hotărârea nestrămutată de a ne încorda şi mai mult puterile, de a face zid în jurul partidului şi de a duce pînă la desăvîrşire marea operă de construire a socialismului.

Nu numai amintirea lui va rămîne vie în inimile noastre, ci întregul lui exemplu, de muncă neprecupeţită, de dăruire integrală pentru binele poporului.

Aşa ne-a vrut să fim, marele nostru conducător, reamplul tovarăş Gheorghiu-Dej.

Şi aşa va trebui să fim, pentru a-i cinsti memoria şi pentru a materializa în fapte, omagiul plin de recunoştinţă pe care i-l aducem astăzi.

OCTAV LIVEZEANU

Zid în jurul partidului

Pe tot întinsul patriei, întregul popor a dat glas sentimentelor de durere pricinuite de pierderea iubitelui nostru conducător, tovarăşul Gheorghiu-Dej. Cu inima cernită de mîhnire am condus pe ultimul său drum pe acel care şi-a închinat toate eforturile înfloririi Republicii Populare Romîne, cauzei luminoase a socialismului şi păcii.

Cu toţii îl socoteam al nostru. Noi, ceferiştii, mai mult poate decît ceilalţi, deoarece tovarăşul Gheorghiu-Dej a luptat în rîndul muncitorilor feroviarilor încă din anii negri ai regimului burghez-moşieresc. La Galaţi şi la Dej, apoi, ca secretar al Comitetului Central de acţiune, la Iaşi, la Paşcani, din nou la Galaţi şi în cele din urmă la atelierele Griviţa din Bucureşti, el a cîştigat masele de muncitori la cauza luptei unite a feroviarilor din întreaga ţară. În desfăşurarea eroicelor lupte de clasă din 1933 conduse de comunişti, „Griviţa Roşie” s-a ridicat ca o invincibilă citadelă revoluţionară.

În anii ce au urmat victorioasei insurtecţii armate de la 23 August 1944, ceferiştii, alături de ceilalţi cetăţeni ai republicii noastre, au fost în acelaşi timp martorii şi autorii minunatelor izbînzii dobîndite în toate domeniile de patria noastră

socialistă, rod al politicii înţelepte şi ferme a partidului care l-a avut în frunte pe tovarăşul Gheorghiu-Dej. Am simţit cu toţii căldura lui atît de omenească, grija lui neîmurmurată faţă de problemele noastre de muncă şi viaţă.

Cît voi trăi nu voi uita clipa emoţionantă cînd mi-a înminat personal Steaua de aur şi titlul de Erou al Muncii Socialiste, prietenasca lui stringere de mînă şi cuvintele încurajatoare pe care mi le-a adresat. Am simţit atunci că această înaltă distincţie ne obligă, pe mine şi pe tovarăşii mei de muncă, la o nouă încercare a puterilor pentru traducerea în viaţă a liniei trasate de partid.

Grea şi adîncă ne este durerea. Dar, mai mult ca oricînd, sîntem însufleţiţi de hotărîrea de a nu precupeţi nici un efort pentru a ne dovedi demni de exemplul pe care ni l-a dat iubitul şi neuitatul nostru conducător. Strîns uniţi în jurul Comitetului Central al partidului vom merge neabătut pe drumul luminos al socialismului, căruia tovarăşul Gheorghiu-Dej i-a închinat întreaga sa viaţă.

ŞTEFAN LUNGU
Erou al Muncii Socialiste

Luînd parte la doliul poporului român

Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S., Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. au dat publicităţii un comunicat în care au adus la cunoştinţa poporului sovietic încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghiu-Dej. Toate ziarele centrale din Moscova au publicat în primele pagini, în chenare îndoliate, ştirea despre încetarea din viaţă a marelui conducător de partid şi om de stat. În comentariul postului de radio Moscova, s-a spus:

„Comuniştii şi toţi oamenii muncii din Uniunea Sovietică vor păstra întotdeauna în inimile lor amintirea tovarăşului Gheorghiu-Dej, luptător înflăcărat pentru viitorul luminos al clasei muncitoare mondiale şi triumful pe întregul pământ al comunismului”.

Ziarele sovietice au inserat materiale consacrate omagierii memoriei tovarăşului Gheorghiu-Dej. „Pravda”, care a consacrat un amplu spaţiu durerii eveniment, a publicat în pagina întâia portretul îndoliat al tovarăşului Gheorghiu-Dej, ştiri despre doliul R. P. Romîne, precum şi despre participarea oamenilor sovietici la durerea poporului român.

În editorialul său intitulat „O viaţă consacrată cauzei celor ce muncesc”, ziarul „Pravda” a scris printre altele: „A încetat să bată inima fiului credincios al poporului român, a încercatului conducător al Partidului Muncitoresc Român, a eminentului activist al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale — tovarăşul Gheorghiu-Dej”.

Referindu-se la marea contribuţie pe care tovarăşul Gheorghiu-Dej a adus-o la întărirea prieteniei frăţeşti şi a colaborării între popoarele Romîniei şi Uniunii Sovietice. „Pravda” a scris: „Comuniştii din Uniunea Sovietică, toţi oamenii sovietici l-au cunoscut ca pe un prieten al lor apropiat”.

„P.C.U.S. l-a cunoscut pe tovarăşul Gheorghiu-Dej, a scris „Pravda”, ca pe un luptător pentru unitatea şi coeziunea comunităţii ţărilor socialiste, a mişcării comuniste şi muncitoreşti mondiale. Activitatea lui neobosită a fost pătrunsă de grija pentru unitatea de acţiune a comuniştilor de pe întregul glob pămîntesc, condiţie indispensabilă a succesului cauzei comunismului”.

„Inimile oamenilor sovietici au fost adînc îndurerate aflînd vestea despre încetarea din viaţă a tovarăşului Gheorghiu-Dej. Anintirea strălucită a tovarăşului Gheorghiu-Dej va rămîne pe vecie în măreţele înfăptuiri ale oamenilor muncii din Republica Populară Romînă, în chipul luminos al Romîniei socialiste. Oamenii sovietici, împreună cu prietenii lor romîni, sînt profund îndurerati pentru pierderea grea pe care o suferă oamenii muncii din Romînia, avangarda lor — Partidul Muncitoresc Român, clasa muncitoare internaţională, întreaga omenire progresistă”.

Pentru eternizarea memoriei tovarăşului Gheorghiu-Dej, Comitetul Central al P.C.U.S., Prezidiul Sovietului Suprem şi Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. au hotărît ca oraşul Liski, din zona cen-

trală a U.R.S.S., să fie denumit oraşul Gheorghiu-Dej, iar una din străzile Moscovei, Şcoala tehnică de cale ferată din Rostov şi una din navele maritime în construcţie să primească numele eminentului conducător al Romîniei.

La Casa prieteniei cu popoarele străine a avut loc o şedinţă a activului de conducere a Asociaţiei de prietenie sovieto-romîne, în cadrul căreia a luat cuvîntul scriitorul I. Andronikov, vicepreşedinte al Asociaţiei, care a evocat personalitatea tovarăşului Gheorghiu-Dej. Asistenţa a cinstit memoria dispărutului printr-un minut de reculegere.

Prin salonul Ambasadei Republicii Populare Romîne din Moscova au trecut într-un şuvoi neîntrerupt muncitori de la întreprinderi din capitala U.R.S.S., delegaţii din partea lucrătorilor din aparatul C.C. al P.C.U.S., a comitetelor de partid şi sovietelor oraşeneşti şi raionale, ministerelor şi departamentelor, academiilor şi instituţiilor de învăţămînt şi de cercetări ştiinţifice, oameni de ştiinţă, lucrători din redacţiile ziarelor din Moscova, militari, comsomolişti şi pionieri.

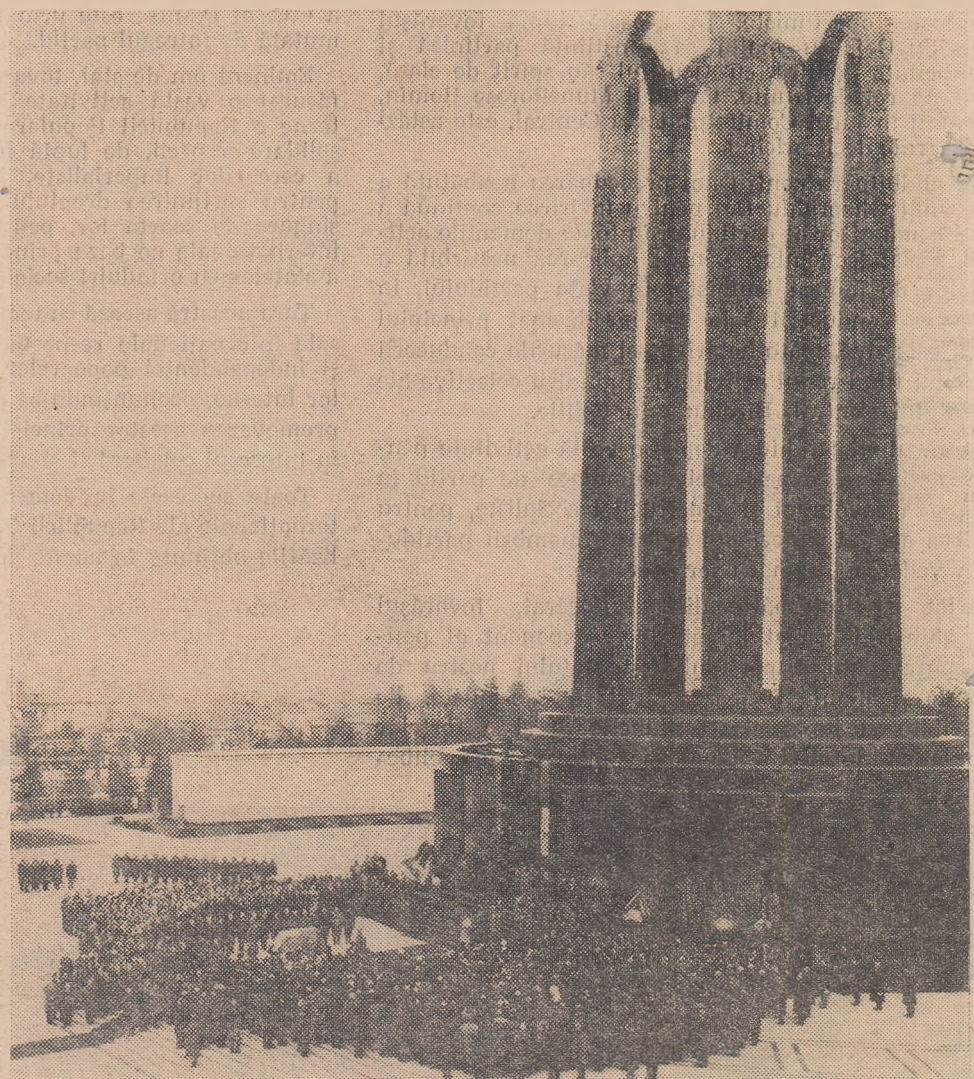
Printre cei care au venit luni la Ambasadă pentru a semna în cartea de condoleanţe şi a aduce un omagiu marelui fiu al poporului român au fost A. A. Gromiko, ministrul Afacerilor Externe al U.R.S.S., E. A. Furţeva, ministrul Culturii al U.R.S.S., S. K. Romanovski, preşedintele Comitetului de Stat pentru stringerea legăturilor culturale cu străinătatea, generalul de armată A. A. Epişev, şeful Direcţiei superioare politice a armatei, delegaţii din partea C.C. al Sindicatelor din U.R.S.S., Prezidiului Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., Şcolii superioare de partid de pe lângă C.C. al P.C.U.S., Asociaţiei de prietenie sovieto-romîne etc. La portretul tovarăşului Gheorghiu-Dej au fost depuse coroane de flori din partea C.C. al P.C.U.S., Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. şi Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., din partea Prezidiului Uniunii Asociaţiilor de prietenie şi a Asociaţiei de prietenie sovieto-romîne.

După cum anunţă agenţia TASS, în cadrul lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.U.S., tovarăşul Leonid Brejnev a rostit o cuvîntare consacrată memoriei lui Gheorghiu-Dej.

După ce a păstrat un minut de reculegere, Plenara C.C. al P.C.U.S. şi-a suspendat lucrările pe tot timpul funeraliilor. Participanţii la Plenara C.C. al P.C.U.S. au vizitat Ambasada Republicii Populare Romîne şi au exprimat condoleanţe însărcinatului cu afaceri ad-interim al R. P. Romîne în U.R.S.S., Titus Sînu.

În sala coloanelor a Casei Sindicatelor din Moscova a avut loc un miting de doliu la care au luat cuvîntul Nikolai Egorîcev, prim-secretar al Comitetului oraşenesc Moscova al P.C.U.S., Evgheni Afanasenko, ministrul Învăţămîntului al R.S.F.S.R., preşedintele Asociaţiei de prietenie sovieto-romîne, Piotr Fedoseev, vicepreşedinte al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., membru al C.C. al P.C.U.S., Alexei Viktorov, şeful unei brigăzi de lăcătuşi de la Uzina de rulmentii din Moscova.

Moscova, martie 1965

La Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism

Exemplu luminos

Vestea sfîrşitului prematur al tovarăşului Gheorghiu-Dej s-a abătut atît de năpraznic peste noi încît nu ne-a lăsat nici măcar răgazul să ne obișnuim cu gîndul că marea, luminoasă lui figură, ar putea să lipsească din mijlocul nostru. Şi, la drept vorbind, ea nici nu ne va părăsi vreodată!

Fiu credincios al clasei muncitoare şi al poporului român, conducător iubit al partidului şi poporului nostru, militant de seamă al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, tovarăşul Gheorghiu-Dej a intrunit în făptura lui cele mai înalte trăsături ale comunismului, ale omului care-şi închină întreaga energie şi putere slujirii fără preget a patriei. Puternicia lui personalitate şi-a pus o pecete indelebilă atît asupra eroicului trecut de luptă al poporului nostru — în frunte cu clasa muncitoare — cît şi asupra măreţii înfăptuiri — înlăturarea exploatarei omului de către om —, asupra vastului şi gloriosului edificiu al construcţiei socialiste, la desăvîrşirea căruia muncim astăzi cu toţii. Numele tovarăşului Gheorghiu-Dej rămîne astfel legat de toate marile înfăptuiri, de toate prefacerile revoluţionare care au schimbat din temelii viaţa oamenilor muncii de la oraşe şi sate, de destinul întregului nostru popor.

În aceste clipe de adîncă şi stăruitoare durere, resimţită de noi toţi ca o crudă lovitură, exemplul vieţii tovarăşului Gheorghiu-Dej este pentru noi ca un falnic stîndard sub faldurile căruia ne adunăm spre a traduce în fapt nepieritoare chemare pe care el ne-a adresat-o în ultimul său mesaj trimis, de pe patul de suferinţă, Marii Adunări Naţionale în seara aceea de neuitat a lui 18 martie. „Pentru înflorirea Republicii Populare Romîne, în slujba cauzei nobile a socialismului şi păcii...” — aceste cuvinte ale tovarăşului Gheorghiu-Dej au fost auzite sau citite cu o nespusă emoţie şi cu hotărîrea neclintită de a le da viaţă de toţi cei cărora le este drag viitorul luminos al patriei şi poporului nostru...

Inima tovarăşului Gheorghiu-Dej a încetat să bată! Din marea durere care ne copleşeşte vom şti, însă, să sorbim noi puteri. Cu inimile cernite, dar cu nestăvilite forţe ne stringem şi mai mult rîndurile în jurul partidului şi al încercatei sale conduceri, angajîndu-ne să ducem şi mai departe lupta căreia tovarăşul Gheorghiu-Dej i-a fost marea şi nobilul făclier.

C. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Întregul popor și-a luat ultimul rămas bun de la marele său fiu

Sub un cer plumburiu, o uriașă mulțime s-a adunat ieri dimineață în vasta piață a Palatului Republicii pentru a-și lua ultimul rămas bun de la tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a cărui amintire va trăi veșnic în inima partidului, a clasei muncitoare, a poporului român.

Piața Palatului — piața unde nu puțini din oamenii strînși acum aci au cunoscut atâtea momente de luptă și unde, într-o zi de iarnă, au salutat făurirea republicii — aceeași piață pare acum încremenită sub cupola unei tăceri solemne și grave. Umăr la umăr, ostași ai gloriosului nostru partid, veterani ai marilor bătălii de clasă, tineri crescuți în socialism, muncitori și intelectuali, întruchipează laolaltă unitatea strinsă a poporului în jurul partidului, a conducerii sale încercate.

Părtași la durerea noastră, în acest îndoliat ceas, sint oameni din țările socialiste frățești și din numeroase alte state ale lumii, reprezentanți ai unor popoare de pe cele mai îndepărtate meridiane și paralele, prieteni ai poporului român, aducând omagiul lor strălucitului om de stat, necesit militant al colaborării și prieteniei între popoare.

...Ultimele gărzi în sala cernită, aici unde, timp de trei zile, s-au perindat sute de mii de oameni. Stau de veghe membri ai Comitetului Central, ai Consiliului de Stat și guvernului, deputați în Marea Adunare Națională, academicieni și alți oameni de cultură.

Ora 10,30. Garda de onoare la catafalc o fac conducătorii partidului și statului, tovarășii: Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Birlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Alexandru Drăghici, Alexandru Moghioroș, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ștefan Voitec, Mihai Dalea, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț.

Într-o tăcere impresionantă, sicriul este învelit în drapelul partidului și patriei.

Sub privirea îndurerată a marii mulțimi, sicriul purtat de cei mai apropiați tovarășii de luptă ai neuitatului conducător este așezat pe catafalcul din mijlocul pieței. Aliniat sub drapela în bernă, cele opt companii de onoare, reprezentând armele forțelor noastre armate, dau onorul. Sub cerul înourat al acestei dimineți de martie se înalță sunetele fanfarei militare.

Domină piața o mare tribună drapată în catifea neagră și roșie, având în mijloc stemele aurii ale partidului și republicii. Iau loc membrii familiei tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, conducătorii partidului și statului. În tribunele laterale iau loc membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, deputați ai Marii Adunări Naționale, conducători ai organizațiilor obștești și instituțiilor centrale.

Se află, de asemenea, membrii delegațiilor de partid și de stat, reprezentanți ai șefilor de state și ai guvernelor la funerariile tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej. Sint prezenți șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, atașați militari, ziariști români și străini.

Mitingul de doliu este deschis de tovarășul Chivu Stoica. Iau cuvântul tovarășii Gheorghe Apostol, Ion Gheorghe Maurer și Nicolae Ceaușescu.

Cuvintele rostite de conducătorii de partid și de stat la mitingul de doliu străbat în aceeași clipă întreaga țară, purtate de undele radioului și televiziunii, ascultate de milioane și milioane de oameni. Aceste cuvinte de rămas bun și legământ solemn scot încă o dată în evidență marea personalitate a tovarășului care a stat în fruntea partidului și statului nostru; ele subliniază sarcinile care stau în fața poporului nostru pentru a ridica țara pe culmi și mai înalte, a contribui la întărirea păcii în lume, la triumful ideilor marxist-leniniste.

Se încheie mitingul de doliu. Ofițeri superiori ai forțelor noastre armate coboară sicriul de pe catafalc, depunându-l pe un afet de tun.

Ora 11,50. Începe ultimul drum al marelui ostaș al Partidului Muncitoresc Român.

Melodia gravă a fanfarei militare, care pășeste în cadență lentă și solemnă, deschide drumul. Purtate de militari, coroane înalte de flori înaintază încet, în frunte cu cea de garoafe roșii din partea C.C. al P.M.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri. Douăzeci de ofițeri superiori duc, pe pernțe de culoare vișinie,

înalte distincții românești și de peste hotare primite de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

În urma marelui afet de tun pe care se odihnește sicriul pășesc familia, conducătorii de partid și de stat, membrii delegațiilor și reprezentanțelor diplomatice străine.

După activiști de partid și de stat și reprezentanți ai organizațiilor de masă, oameni de cultură, urmează companiile de onoare și, cit se vede cu ochii, mii și mii de capete, marea coloană a oamenilor muncii. Cortegiul trece pe strada Onești, pe lângă sediul Comitetului Central al partidului, statul major al luptelor și muncii poporului nostru pentru socialism.

O mare mulțime așteaptă cortegiul pe bulevardul Nicolae Bălcescu. Pe trotuare, la ferestre, pretutindeni, capetele se descoperă în tăcere. Un doliu care îți evocă o imensă familie, legată prin sentimente profunde, trainice, îndelung verificate de viață, un întreg popor strâns unit în jurul conducătorilor săi, al strategului călit și

blocuri, urmărit de mii de ochi în care strălucește înlăcrimată cea mai adincă emoție, cortegiul depășește bulevardul 1848, piața Unirii, trece pe lângă Dealul Marii Adunări Naționale, înalt for de lucru al unui popor aflat în plină și neîntreruptă activitate constructivă, și se îndreaptă spre Parcul Libertății, unde se află Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

În vîrf de colină, ogîndindu-se în apele limpezi ale lacului, marele Monument, înalt de peste 48 de metri, avîntă în văzduh cinci arce de granit cu strălucire de bronz, împletire de sobrietate și dinamism dîrz. Spre el se îndreaptă acum cortegiul, peste podul alb întins deasupra lacului. Întregul parc — cu terasele sale succesive încărcate cu glastre de flori, cu dalele sale albe, cu mulțimea ce așteaptă tăcută, cu militarii deveniți stană de piatră, dînd onorul — degajă o atmosferă de eroism sever, de solemnă cinstire a unui mare luptător patriot; e cinstirea dată comunistului conducător și slujitor al poporu-

nele, cu vocea lor pătrunzătoare; cit vezi cu ochii, de la Monument pînă departe jos în Piața Libertății, mulțimea omeanească stă descoperită; e clipa cînd locomotivele, motoarele, mașinile se opresc pe tot cuprinsul țării, laolaltă cu oamenii, cînd navele românești înalță șuierul lor pe depărtările oceanelor. E clipa cînd toată suflarea țării, în ceasul rămasului bun, stă unită într-un singur gînd și îl asigură pe scumpul tovarăș că marea cauză pentru care a luptat și a muncit pînă în ultima clipă va fi continuată, cu neclintită încredere, cu neînvin elan, sub steagul înaintemergător al Partidului Muncitoresc Român.

Doi ofițeri și doi muncitori ridică de pe sicriul mătasea celor două steaguri, al republicii și al partidului. Sicriul e purtat în rotunda interioară, între pereții de granit roșu, sub lumina blindă a boltei de mozaic auriu. Aici, în centrul marii încăperi, străjuit de conducătorii de partid și de stat, de familia marelui dispărut, înconjurat de membrii Comitetului Central, ai Consiliului de Stat, ai Consiliului de Mi-

Piața Republicii, în timpul mitingului de doliu.

experimentat care este partidul, Comitetul său Central.

În pași înceți și măsurăți, coloanele în care predomină vâlurile cernite, mătăsuri drapelului de stat și purpuriul mereu nestins al vieții și luptei, trec prin piața Universității; pe trotuare se zăresc mulți studenți. Pe dreapta, cu steaguri în bernă, se află muzeul de istorie a Bucureștiului, închizînd între zidurile lui imagini dramatice ale glorioaselor bătălii de clasă din 1933 și tablouri ale Capitalei de azi, cu verticalele ei pline de lumină și culoare.

Părăsind defileul impozant dintre marile

lui, rămas viu și după moarte în inima acestuia, în partidul ce deschide neabătut, cu tenacitate și înțelepciune, căile mersului înainte.

Pe cele opt șiruri de trepte, sicriul este purtat tot mai sus, din terasă în terasă, pînă la platforma superioară din fața Monumentului. O comandă: da onorul un batalion alcătuit din tineri născuți în 1944, de-o vîrstă cu libertatea. La orele 14,30, în sunetele Imnului de Stat, sicriul este depus pe un catafalc negru, străjuit de tovarășii de luptă ai marelui dispărut.

Țara întreagă stă de strajă și se reculege în aceste trei minute: se aud sire-

niștri și de șefii delegațiilor străine, în sunetele nemuritoare ale Internaționalei, în bubuitul celor 24 de salve ale ultimului salut, sicriul este coborît în criptă, sub o lespede de granit. Pe placa neagră se află săpată stema partidului, iar dedesubt, cu litere auriu, o inscripție:

GHEORGHE
GHEORGHIU-DEJ
8.11.1901 — 19.3.1965

Iar afară, pe cea mai de sus terasă, într-o amforă de granit, arde o flacără — nestinsa amintire.

ASTRONAUTICA

Al optulea start

La 18 martie ora 10 — ora Moscovei — oamenii sovietici au auzit la aparatele lor de radio : „Vorbesc toate posturile de radio ale Uniunii Sovietice“. Formula este cunoscută : se știe că după ea urmează înștiințarea despre o nouă cucerire a Cosmosului.

Într-un timp scurt știrea a făcut ocolul Pământului. În orele care au urmat, Pământul a fost martorul unei noi victorii cosmice fără precedent.

Rolul costumului de scafandru

Cînd echipajul navei cosmice „Voshod-1“ format din Komarov, Feoktistov și Egorov își încheia ultimele pregătiri pentru zbor, Constructorul principal, Pavel Beleaev și Alexei Leonov se ocupau de sarcinile ce le vor reveni în următorul zbor cosmic. Unul dintre ei va trebui să părăsească nava, să zboare liber deasupra Pământului.

— Nu este vorba de o performanță — spunea Constructorul principal. — Vrem să obținem rezultate bune fără a supune pe nimeni la riscuri mari. Pe Pământ specialiștii au efectuat o muncă uriașă, dar succesul depinde în primul rînd de acțiunile echipajului.

Principala realizare a celor de pe Pământ este costumul de scafandru. E o construcție complexă, care cuprinde un înveliș ermetic din mai multe straturi, o rețea electrică proprie și alte câteva sisteme care asigură viața normală a cosmonautului.

În zborurile precedente scafandru era un mijloc suplimentar, de rezervă. În cabină existau toate condițiile de temperatură și presiune. Cu toate acestea cosmonauții purtau scafandre care ocupau un volum destul de mare și de aceea îi incomodau uneori la lucru.

Cînd cosmonautul părăsește nava presiunea atmosferică normală ar trebui să fie asigurată în interiorul scafandrului. Dar aceasta ar lărgi peste măsură dimensiunile costumului. Atunci fiziologii au propus o soluție : dacă omul respiră oxigen curat timp de o oră, azotul este eliminat din țesuturile lui și atunci el poate să suporte fără pericol presiuni mici ajungînd pînă la 0,4 atmosfere. În tot timpul călătoriei în Cosmos, el continuă să fie alimentat cu oxigen.

O altă problemă o reprezintă eliminarea din scafandru a surplusului de căldură proprie a cosmonautului. Pentru aceasta scafandru trebuie înzestrat cu o instalație de ventilație.

Sistemul acesta de scafandre se experimentează de mai mult timp. Pe viitor însă se preconizează folosirea așanumitelor scafandre cu regenerare în care aerul este epurat continuu și îmbogățit în oxigen.

Povestea unui om adevărat

Într-o casă țărănească din ținutul Volgda s-a născut cel care a condus nava cosmică — Pavel Beleaev. A terminat școala în toată războiului. Prea tînr ca să fie luat pe front, a intrat în uzină. Un an mai tîrziu a intrat la școala de piloți, apoi la școala de aviatori maritimi pe care a absolvit-o în 1945. Deci zboară de 20 de ani. Aceasta înseamnă circa 1000 de ore în aer. A schimbat multe avioane — a trecut prin toate treptele tehnicii sovietice de aviație. În mod firesc a ajuns la rachetă.

Modest și reținut, a cîștigat de îndată după sosirea în orașul cosmonauților stima și încrederea tovarășilor. Și pentru că nu povestește niciodată nimic despre el însuși este de mirare cum de au aflat tovarășii câteva amănunte excepționale din viața lui.

...A fost în Orientul Îndepărtat. Efectua zboruri deasupra mării. Ateriza pe o rampă îngustă care se afla printre dealuri stîncoase.

Într-o zi a condus un grup de avioane. S-a întîmplat ceva cu sistemul de combustie. Combustibilul nu ajungea la motor. În avion se găsea o pompă manuală de rezervă. Pînă la pista de aterizare mai erau 200 de kilometri, iar jos era marea. Conducea avionul, conducea grupul și în același timp nu scăpa din mîini mîncărul pompei. După părăsirea tovarășilor săi nici pe pămînt un om n-ar putea în mod normal să lucreze atîta timp la pompă. Și totuși grupul a ajuns la aterizare cu bine.

Altă dată se afla în pragul aterizării. Dar dintr-odată au venit din spre mare nori grei și denși. Combustibilul îi ajungea pentru încă 20 de minute. De jur-împrejur erau stînci. Pista de aterizare era ascunsă în ceață.

Știa că trebuie să cotească o dată, ocolind c stîncă, apoi încă o dată — altă stîncă — și apoi să aterizeze. Cunoștea aproximativ durata fiecărei întorsături. A anunțat punctul de comandă. Cei de acolo așteptau cu răsufierea tăiată. A reușit.

De o altă întîmplare își aduc aminte bine colegii lui cosmonauți Gagarin, Ti-

tov, Popovici. În august 1961 ei făceau sărituri cu parașuta. Cînd a sărit Beleaev un vînt brusc și puternic l-a trîntit pe pămînt. O dublă fractură la gleznă ar fi putut să încheie pentru totdeauna biografia de cosmonaut a lui Beleaev.

A hotărît să persevereze. După spital a început un exercițiu zilnic. Se ridica în picioare ținînd în mîini o greutate. În fiecare zi creștea greutatea și timpul exercițiului. Antrenamentul a fost de folos. Piciorul s-a vindecat complet. Dar medicii se temeau de un traumatism psihologic. Va putea oare să sară ?

Pentru a-î da curaj, a sărit o dată cu el și Gagarin. Jos l-a îmbrățișat Alexei Leonov.

„Vom ieși și le vom lămuri pe toate“

Aparent Alexei Leonov este antipodul lui Pavel Beleaev. Spiritual, vesel pînă la exuberanță, uneori poate puțin copilăros. Este mai tînr decît comandantul : are 30 de ani. Este fiul unui miner din Siberia, are 8 frați și surori, iar mama lui a fost decorată cu un ordin.

Era un copil ca oricare altul. Ii plăcea să construiască modele de avioane, de

patie ale „Neptunului“. Nici Iuri Gagarin, nici Gherman Titov, nici chiar Constructorul principal. Redactorul a rămas tot timpul favoritul grupului de cosmonauți.

S-a împrietenit cu Gagarin. Se apropiu prin optimismul lor, prin exigența față de ei înșiși, prin calmul acțiunilor lor. Soarta lor cosmică se aseamănă și ea. Unul a pășit cel dintîi de pe Pămînt spre stele. Al doilea a deschis primul ușa navei spre Cosmos. A făcut-o cu încrederea și cu optimismul lui caracteristic, iar înainte de zbor le-a răspuns tovarășilor la urările lor, tot printr-o glumă : „Ieșim noi și le lămurim pe toate“.

Iar pictura ? De cînd au început zborurile cosmice în presa sovietică au apărut deseori schițe și desene. În loc de iscălitură se specifica : unul dintre cosmonauți. Acum autorul acestor desene e cunoscut. Alexei Leonov n-a părăsit vechia lui pasiune și continuă să-i dedice tot timpul lui liber.

„Bariera psihologică“

Unul dintre oamenii de știință asaltați în aceste zile de ziaristi este Konstantin Petrovici Feoktistov.

Comandantul navei cosmice „Voshod-2“, Pavel Beleaev (stînga) și pilotul secund Alexei Leonov în fața monumentului înălțat în cinstea cuceritorilor Cosmosului.

vapoare, de locomotive ca oricărui băiețandru. Avea o pasiune : pictura. După terminarea școlii a avut de ales între zbor și artele plastice. Mult timp nu se putea hotărî. A fost la Riga, la Academia de arte frumoase și lucrările lui au fost laudate de însuși președintele Academiei. Și totuși a biruit cerul. A intrat la școala de piloți. Mai tîrziu cînd s-a remarcat în calitate de aviator a fost întrebat dacă acceptă să lucreze cu „tehnică nouă“. Atunci încă nu se spunea „cosmonautică“. Iar el nu știa că „tehnică nouă“ înseamnă rachete. Dar a fost gata. În toamna anului 1959 a apărut în grupul cosmonauților tînrul vesel și spiritual care, curînd după sosire, a început să scoată gazeta de perete a cosmonauților cu un nume neașteptat „Neptun“. Nimeni dintre locuitorii orașului cosmonauților n-a scăpat de simptome, uneori usturătoare dar pline de sim-

El subliniază cele două aspecte esențiale ale zborului. Primul este bine înțeles, posibilitatea pe care a căpătat-o omul de a părăsi nava. Al doilea, faptul că aterizarea a fost condusă și realizată de pe bordul navei. Însă pe lîngă aceste bariere tehnice a fost învinsă și o „barieră psihologică“. Leonov a demonstrat că omul își păstrează calmul, precizia și puterea de muncă în condițiile cosmice, chiar în afara navei.

În ceea ce privește numărul destul de mare al zborurilor de pînă acum — este un fenomen normal în vremea noastră. Poezia primelor zboruri devine proză, o proză eroică a secolului nostru. Și nu e departe timpul cînd numărul celor care vor păși în Cosmos va ajunge la sute și mii.

Nadia Răutu

știința

ASTRONOMIE

„Sora“ Pământului

Oamenii de știință privesc spre Venus ca spre o planetă a enigmelor. Un stîmper dens de nori nu le-a îngăduit nici pînă astăzi să răzbată cu privirea pînă în strîfundul învelișului aerian care o înconjoară. Totuși, pe baza datelor, cu totul sumare, despre atmosfera ei au fost emise unele ipoteze cu privire la caracterul suprafeței și structura rocilor care îi alcătuiesc scoarța.

Mai întîi ce se știe despre atmosfera lui Venus ? Cercetările spectrografice întreprinse mai de mult demonstrau că pe planetă n-ar exista oxigen și vapori de apă. După un timp însă savanții sovietici au stabilit că atmosfera conține aceste elemente și în plus în ea se mai găsește azot și o cantitate importantă de bioxid de carbon și hidrogen. Despre temperatura straturilor joase ale atmosferei se bănuiește că ar fi cuprinsă între 300 și 600 de grade. Unii cercetători susțin însă că este mai probabilă o temperatură de 425 de grade.

Studiînd zona vizibilă cu ochiul liber a atmosferei, unii savanți au ajuns la concluzia că atmosfera lui Venus ar mai conține și particule de praș. Această constatare este deosebit de prețioasă pentru calcularea în viitor a traiectoriei rachetei la intrarea în atmosfera acestei planete. Căci lovirea de firisoarele de praș, în cazul cînd ele ar exista realmente, ar putea produce o încălzire suplimentară a învelișului navei. Cît privește natura lor, unii presupun că ar fi de cuarț, alții, de apă.

Și acum să „descindem“ pe suprafața planetei. Aici condițiile sînt probabil aceleași care au caracterizat epoca formării scoarței terestre primare, așa cum și-o imaginează academicianul sovietic N. Strahov ; podșuri întinse deasupra cărora se înalță cratere vulcanice iar, pe alocuri se zăresc bazine cu lavă — improșcînd neconținut foc și gaze — și gheizere cu apă fierbinte. Judecînd însă după datele dobîndite de specialiștii americani cu ajutorul radiolocației, suprafața planetei vecine s-ar prezenta ca un glob lipsit de relief.

Începînd cu 1643, oamenii de știință au observat din timp în timp în emisfera întunecată o luminescență stranie. Savantul sovietic Kozîriov a studiat acest fenomen prima oară în 1953. A doua oară a observat aceeași luminescență la 20 mai 1964. Pata luminoasă înainta cu o viteză la care durata unei zile și nopți venusiene ar trebui să fie de circa 135—350 zile și nopți terestre. La 28 mai 1964, ora 21 — ora Moscovei — Kozîriov a constatat în locul petei luminoase o aprindere violentă. Studiul spectrogramei acestei aprinderi a demonstrat existența tehniciului — element radioactiv care nu se întîlnește în condiții naturale pe Pămînt dar poate fi obținut pe cale experimentală — precum și a unor produse ale dezagregării thorului care se degajă de regulă în urma exploziei unor bombe cu hidrogen.

În concluzie, oamenii de știință consideră că este prea puțin probabil ca pe Venus să existe viață cu un înalt grad de organizare. Iar dacă admit că există totuși ființe, acestea iau energie nu de la Soare ci mai curînd de la mediul înconjurător. Căci radiația luminoasă a astrului zilei nu atinge niciodată suprafața planetei. De aici și concluzia că pe planeta soră — potrivit concepției cosmogonice moderne Venus s-ar fi născut în același timp cu Pămîntul — nu ar avea loc un proces de fotosinteză.

Al. Vlad

FIZICĂ

Elemente transuraniene

Istoria lor a început de mult. Poate încă de atunci de când Mendeleev, după amplasarea uraniului în grupa a șasea a tablei periodice, a lăsat cinci căsuțe libere. Uraniul, elementul cu greutatea atomică 238,03 (numărul de ordine 92) și cinci pătrate albe ce așteptau să fie populate: așa arăta sistemul periodic, una dintre cele mai strălucite descoperiri științifice ale tuturor timpurilor, la sfârșitul secolului trecut.

Există oare elemente mai grele decât uraniul? Se va da oare de urmele transuraniene care să completeze spațiile libere ce se întind dincolo de ultimul element cunoscut? Aceste întrebări i-au obsedat pe cei ce și-au consacrat viața studiului substanței.

Vreme îndelungată căutările n-au dat nici un rezultat, deși s-au studiat cu înfrigurare minereuri și probe de rocă, meteorii și chiar ipotetica pulbere cosmică ce ar trebui să acopere zăpezile regiunilor polare. Dar transuranienele continuau să se ascundă. Nici microscopul și nici metodele perfecționate ale chimiei analitice nu au reușit să le pună în evidență. Timp de peste cinci decenii natura mută a păstrat taina lor. Apoi, prin anul 1938—1939 a fost făcută o descoperire senzațională în fizică, un domeniu despre care atunci încă nu se știa că va fi strâns legat de istoria transuranienei. Fizicienii Han și Strassmann în Germania și, ceva mai târziu, Petrák și Flerov în U.R.S.S. au observat un fenomen neobișnuit: fisiunea, dezagregarea spontană a nucleului de uraniu. A fost o descoperire de laborator, un eveniment mai degrabă curios, petrecut în lumea invizibilă a nucleelor atomice. Sub influența unor factori exteriori sau uneori chiar fără participarea evidentă a acestora, miezul uraniului se dezmembră. Procesul seamăna cu o adevărată explozie, o catastrofă petrecută la scara particulelor atomice și însoțită de eliberarea unei energii colosale. Atunci încă nimeni nu s-a gândit la amplificarea acestui fenomen, la proporțiile apocaliptice ce avea să le ia cu șase-sapte ani mai târziu deasupra orașelor Hiroșima și Nagasaki. Era doar ceva nou și neașteptat. Cu toate acestea vestea descoperirii s-a răspândit repede. Savantul american E. Macmillan, care a fost și el atras de mirajul micilor catastrofe ale nucleelor de uraniu, a montat o serie de experiențe în cadrul cărora, cu totul întâmplător, cam în luna mai a anului 1940, a dat de un nou element radioactiv care nu seamăna cu uraniul. S-au făcut zeci și sute de verificări. Nu putea fi vorba de vreo eroare. Macmillan a găsit un element nou, cu numărul de ordine 93. În cinstea planetei ce se află după Uranus, el a primit numele de neptuniu. Apoi lucrurile s-au desfășurat într-un ritm impresionant. În același an 1940, un grup de fizicieni condus de G. Seaborg a sintetizat și elementul 94, plutoniul, care a devenit cel mai cunoscut personaj al transuranienei. De fapt, el și-a câștigat popularitatea în anul 1941, când s-a aflat că izotopul 239 al noului născut se bucură de aceleași proprietăți ca și izotopii 233 și 235 ai uraniului: sub influența neutronilor fisiunează. Astfel a apărut al treilea și cel mai important membru al elementelor-combustibili nucleari.

În decembrie 1942 a fost pus în funcțiune, la universitatea din Chicago, primul reactor nuclear în care energia eliberată în cadrul proceselor atomice a permis realizarea unei reacții în lanț, controlată de om. Când s-a produs o cantitate apreciabilă de neptuniu și plutoniu, chimiștii au procedat la analiza proprietăților lor. S-a constatat că acestea nu au nimic comun cu proprietățile osmiului și reniului, cum rezulta din prevederile lui Mendeleev și că transuranienele începând cu elementul 89 și terminând cu 103, fac parte dintr-o singură grupă, a actinidelor. Această idee îi aparține fizicianului G. Seaborg, căutător neobosit al elementelor de dincolo de uraniu. În felul acesta a devenit posibilă prevederea proprietăților fizice și chimice ale noilor elemente, al căror număr a început să crească foarte repede: în anul 1944 au fost descoperite americiumul și curiumul iar în 1949—1950 berkeliumul și californiumul, ocupând locurile până la numărul de ordine 98. În urma analizei rocilor din craterul format de explozia primei bombe termonucleare pe una din insulele Oceanului Pacific, s-a constatat că se formau izotopi supragrei ai uraniului, care ulterior se dezintegrau dând naștere la elemente transuraniene încă necunoscute. Așa au apărut einsteiniumul și fermiumul.

Elementul 101 a fost botezat, în cinstea autorului tablei periodice mendeleeviu. Următoarele, 102 și 103, au luat naștere în urma bombardării altor elemente transuraniene, mai ușoare, cu ionii grei accelerați la viteze mari în ciclotroane. Aceste proiectile pătrundeau în nucleele grele, aducând cu ele un număr de protoni și neutroni.

În luna august 1964 la Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna un

grup de fizicieni, condus de profesorul G. N. Flerov, a reușit să sintetizeze și să identifice pe cale fizică izotopul cu numărul 260 al elementului 104.

În felul acesta în istoria transuranienei s-a deschis un nou capitol, deoarece elementul 104 nu mai face parte din grupa actinidelor.

Ca toate transuranienele, noul element este și el radioactiv. Considerentele teoretice și experimentale prevedeau, în principiu, existența elementului 104 (și chiar a altor elemente mai grele) însă obținerea și identificarea lui au fost dificile din cauza timpului de viață scurt. Pe baza analizei proceselor de fisiune spontană pentru unul venit se prevedea o existență de 0,001 — 1 secundă.

Elementul 104 s-a obținut în urma iradierii unei ținte de plutoniul 242 cu ioni de neon 22 accelerați în cel mai mare ciclotron de ioni grei din lume, ciclotronul de 3 m de la Dubna. Identificarea s-a făcut pe cale fizică și a întâmpinat greutăți mari, fiindcă o serie de fenomene secundare, ca formarea unor nuclee mai ușoare, a unor stări izomere cu vieți scurte, comparabile cu aceea a noului element, se suprapuneau dând naștere unui adevărat amalgam de procese de fisiune spontană. Cu toate acestea în urma unui studiu minuțios al fenomenului de formare a izotopului cu viața de 0,3 secunde și a proprietăților lui fizice, grupul de fizicieni de la Dubna a ajuns la concluzia că este vorba de un element nou, deocamdată ultimul întâlnit în tabela lui Mendeleev.

Ing. T. Tauth

Institutul de fizică atomică
al Academiei R.P.R.

BIOCHIMIE

Al treilea ochi

În interiorul cutiei craniene există o serie de glande cu diverse funcțiuni bine precizate. Asupra uneia din ele, însă, continuă să planeze și acum un semn de întrebare. E vorba de epifiză, sau glanda pineală, a cărei funcțiune în ansamblul organismului nu a fost încă complet lămurită. Care să fie originea ei? Căci, uneori, acestei glande i se mai atribuie și o denumire oarecum ciudată — „al treilea ochi” — care a pus și continuă să pună numeroase probleme. În secolul XVII Descartes, izbit de ciudățenia acestui organ plasat de natură drept în mijlocul craniului, a tras

Totilosaurul, reptilă care a trăit acum 200 000 000 de ani, dispunea de un al treilea ochi situat drept în centrul craniului.

concluzia că aci ar fi situat... punctul de contact al sufletului cu trupul.

Examene histologice au reușit să arunce lumină asupra uimitoarei structuri a acestei glande care, la unele animale, te face să te gîndești fără de voie la un ochi atrofiat. Intr-adevăr, în ea pot fi distinse toate componentele obișnuite ale unui ochi normal: cristalinul, umoarea sticloasă, un fel de retină, urmele unei choroide, în fine un nerv amintind pe cel optic — nervul pineal. Asemănarea apare izbitoră mai ales la unii reprezentanți ai speciei repti-

lelor, la varani de pildă, sau la unele șopîrle care posedă pe craniu un fel de solz suprapineal transparent, o „amintire” a corneei, în stare atrofiată.

Sfenodonul, un soi de șopîrlă primitivă din Noua Zeelandă — adevărată fosilă vie — are în vârful craniului o peliculă subțire, transparentă sau aproape transparentă. Ea acoperă o mică orbită, în care se află instalat un veritabil ochi pineal neatrofiat, sensibil în orice caz la lumină sau întuneric.

Existența celui de-al treilea ochi la unele grupe zoologice relativ primitive ridică întrebarea: cum arăta el la strămoșii acestor animale și, mai ales, cum era el folosit? Paleontologii au stabilit că în urmă cu 150 000 000 de ani, în era secundară, unele din formidabilele reptile care populau globul erau dotate în regiunea antero-superioară a craniului cu trei orbite: două de mărime normală și una mai mică, apărînd ca o trăsătură caracteristică mai ales la uriașii saurieni, denumiți steogeocefali. Cel de-al treilea ochi corespondea probabil unei funcțiuni importante, suplinind lipsa de mobilitate a capetelor printr-un al treilea „post de veghe”. Pentru formele amfibii era un original periscop.

Existența a trei ochi la unii amfibieni din era primară ca și la unii pești și mai vechi, denotă o legătură foarte intimă între ordinul peștilor și cel al amfibienilor, o etapă pe scara evoluției. Pe de altă parte, unele craniuri datînd de acum 120 000 000 de ani denotă existența unui grup de mamifere foarte apropiate de reptile, faimoasele „reptile-mamaliene”, etapa imediat următoare, de la care ochiul pineal începe să se atrofieze progresiv.

Cînd intervin

viermii luminoși

În Uniunea Sovietică, un grup de bi chimiști folosește luminescența viermilor luminoși în scopul măsurării energiei celulelor vii. Ei au stabilit că această luminescență este produsă de o emisiune chimică de lumină, datorată unei reacții care face să intervină A.T.F.-ul (adenosin trifosfat), un mare transportor de energie celulară. În același timp, ea face să intervină și ioni de magneziu, o enzimă, luciferaza și, în sfîrșit, suportul chimic al luminii, luciferina.

Cercetătorii Institutului de radiații și biologie fizico-chimică al Academiei de Științe a U.R.S.S. au reușit să elaboreze, datorită viermilor luminoși, o metodă extrem de sensibilă care permite măsurarea concentrațiilor de A.T.F., folosind extras din viermi luminoși, complexul luciferină-luciferază și un detector de luminescență. În felul acesta, oamenii de știință sovietici au putut stabili faptul că într-o secundă fluxul luminos echivalează cu o cantitate de A.T.F. de ordinul a 10—9 grame.

ELECTRONICĂ

100 milioane de date

Chimiștii sovietici care lucrează în secția siberiană a Institutului de cataliză au pus la punct un „model cibernetic” al combinațiilor chimice. E vorba de niște ansambluri de calculatoare electronice înzestrate cu programe magnetice. Memoriile electronice conțin în cod indicațiile proprietăților chimice ale tuturor elementelor cunoscute, ale combinațiilor experimentale pînă în prezent și ale incompatibilităților observate.

Eficacitatea acestor mașini constă tocmai în marea număr de indicații înscrise în „memorie”, modelul realizat de cercetătorii sovietici, comportînd aproximativ 100 de milioane de date!

Datorită acestor „chimiști” neobișnuiți care prin memoria și rapiditatea lor extraordinară fac o serioasă concurență colegilor lor în carne și oase, sînt rezolvate probleme dintre cele mai complicate. Ansamblurile de calculatoare electronice dau răspunsuri imediate unui mare număr de probleme de ordin chimic ca reacțiile posibile, facultatea de sinteză sau de degradare, produsele care pot fi obținute pornind de la aceeași materie primă, aspectele corozivității etc. Savanții sovietici sînt convinși că, folosind aceste ansambluri, cheltuielile necesitate de lucrările de cercetare științifică întreprinse în laboratoare vor putea fi reduse în proporție de 30-40 la sută.

GEOFIZICĂ

Telescopul geocosmic

Normalmente, atît în Uniunea Sovietică în alte țări savanții sînt preocupați mereu să aplice a unui vast program de cercetări privind particulele electrice provenite din Cosmos și care ne bardează „necontenit planeta. Cercetările întreprinse nu urmăresc numai creșterea structurii acestor particule, ci și o bună cunoaștere grație lor, a... mărilor Pămîntului.

Unul din cele mai interesante procedee de studiu a subsolului prin mijlocirea razei cosmice aparține unui grup de cercetători condus de profesorul A. Tarhov. Acesta este condiționat de grosimea și densitatea atmosferei și de interacțiunile cu atomii atmosferici dau naștere unor particule denumite secundare „muoni” cu o mare putere de penetrare și care străbat un strat stîncos cu o grosime de 5 kilometri!

Printre cercetători, Vladimir Bonko precizează însă că absorbția razei cosmice este condiționată de grosimea și densitatea rocii. Întîlnind mișcări foarte dense, intensitatea radiației scade; dimpotrivă, dacă traversează straturi subterane sau pinze de apă, intensitatea crește.

Unul din cele mai interesante procedee de studiu a subsolului prin mijlocirea razei cosmice aparține unui grup de cercetători condus de profesorul A. Tarhov. Acesta este condiționat de grosimea și densitatea atmosferei și de interacțiunile cu atomii atmosferici dau naștere unor particule denumite secundare „muoni” cu o mare putere de penetrare și care străbat un strat stîncos cu o grosime de 5 kilometri!

Printre cercetători, Vladimir Bonko precizează însă că absorbția razei cosmice este condiționată de grosimea și densitatea rocii. Întîlnind mișcări foarte dense, intensitatea radiației scade; dimpotrivă, dacă traversează straturi subterane sau pinze de apă, intensitatea crește.

Unul din cele mai interesante procedee de studiu a subsolului prin mijlocirea razei cosmice aparține unui grup de cercetători condus de profesorul A. Tarhov. Acesta este condiționat de grosimea și densitatea atmosferei și de interacțiunile cu atomii atmosferici dau naștere unor particule denumite secundare „muoni” cu o mare putere de penetrare și care străbat un strat stîncos cu o grosime de 5 kilometri!

Tupolev de la Institutul de arhitectură din Moscova a propus un sistem de comunicații nou, de reprezentare a suprafeței terestru, după principiul cristalului icosaedru

LA INTREBĂRILE
CITITORILORCe trebuie să facem
în infecțiile
căilor respiratorii

Infecțiile căilor respiratorii superioare sînt de obicei generalizate, însă starea de boală predominantă într-o anumită zonă, de unde și denumirile de: rinofaringită, laringită acută, traheită, traheobronșită, bronșită acută etc. Cauza care le provoacă este, însă, în majoritatea cazurilor, una și aceeași infecție de natură virotică, de obicei gripală. În epidemiile de gripă, frecvența acestor infecții și pericolul unor complicații mai severe (bronhopneumonii, pneumonii virotice, otomastoidite, meningite etc.) ne cer tuturor — personalului sanitar, la fel ca și profanilor — aplicarea neîntârziată a unor măsuri de ordin curativ și profilactic. La întrebările puse de numeroși cititori, înfățișăm aceste măsuri pe capitole și pe puncte:

I. În caz de rinofaringită acută (gutu-
rai):

1. Evitați contactul dintre cei sănătoși și bolnavi. În contact cu sugarii este preferabil să purtați o mască de tifon, pentru a împiedica transmiterea afecțiunii prin picături de salivă.

2. Nu încălziți excesiv temperatura camerelor de locuit sau dormit. Temperatura camerei nu va trebui să depășească 18—20°.

3. Întrucît s-a constatat că uscăciunea aerului favorizează apariția rinofaringitei, umezirea atmosferei, în special în camerele cu încălzire centrală, este o măsură profilactică absolut necesară. Aerul poate fi umezit prin pulverizatoare speciale sau punînd vase cu ceai de mușețel pe calorifer.

4. Acolo unde este posibil, distrugeți microbii din aer prin folosirea lămpilor de raze ultraviolete.

5. Căliți-vă organismul împotriva răcelii prin dușuri reci de scurtă durată, fricțiuni făcute cu un burete umez sau cu o mînușă aspră muiată în alcool, gimnastică, vitaminoterapie. Una din măsurile esențiale ale călirii organismului este și evitarea îmbrăcămintii excesiv de groase.

6. În cazul infectării nazofarinxului cu virusul gripal, repausul la pat este obligatoriu în tot cursul infecției și chiar 1—2 zile după vindecare.

7. Temperatura va fi combătută cu piramidon și aspirină, împachetări cu comprese umede la temperatura camerei, hidroterapie.

8. Evitați utilizarea uleiurilor gomenolate sau mentolate, care împiedică mijloacele normale de apărare locală. Cel mult puteți face badijonări cu vaselină simplă sau lanolină sterilă pentru calmarea iritației mucoasei nazale și instilații cu colargol (1% în apă distilată) sau sulfatiazol soluție 5% în ser fiziologic.

9. Respectați în mod riguros igiena zilnică a gurii și nasului.

II. În caz de laringită acută:

1. Repausul vocal este obligatoriu, pînă ce va trece răgușeala și tusea.

2. Aplicați în jurul gîtului comprese calde sau alcoolizate schimbate la intervale regulate.

3. În alimentația zilnică, nu uitați ceaiurile calde de tei sau mușețel, care calmează tusea, diminuînd totodată uscăciunea mucoasei laringiene.

4. Pot fi administrate pe gură antibiotice cu scop profilactic și curativ, ele distrugînd flora microbiană asociată virusului. Dintre antibiotice, cele mai uzitate sînt: penicilina (eventual asociată cu streptomycină), cloramfenicolul, tetraciclina. În formele severe se recomandă și asocierea cortizonului sau a butazolidinei, alături de efedrină și fenegan, administrate sub strict control medical.

5. În formele grave, asfixiante, orice întârziere în chemarea medicului, care va face traheotomia și intubația laringiană, poate cauza moartea bolnavului.

III. În caz de traheobronșită acută:

1. În afara măsurilor curative arătate mai sus, se recomandă schimbarea frecventă a poziției (mai ales la copiii mici și sugari) pentru a favoriza respirația.

2. Aplicați cataplasme sinapizate cu făină de muștar (amestecată cu apă caldă pînă la obținerea unei paste) sau comprese toracice alcoolizate.

3. În caz de febră, antitermice și produse biologice injectabile (de tipul Omna-

4. Nu încălcați stomacul bolnavului cu o alimentație indigestă. În primele zile este preferabilă o alimentație lichidă (supe de legume, lapte și derivate lactate, ceaiuri, sucuri de fructe, compoturi). După scăderea febrei se vor putea da și carne friptă sau fiartă, ouă, trecîndu-se apoi treptat la alimentația normală.

Dr. E. V.

E BINE SĂ ȘTIM

Stomatită acută

Boală destul de frecventă a cavității bucale, stomatita este de fapt o inflamație a mucoasei care „căptușește” interiorul gurii. După forma clinică, stomatita poate fi catarală sau simplă, ulcerosă (sau gangrenoasă) și de natură lactată.

Stomatita catarală este caracterizată prin inflamația superficială a mucoasei, predominant la marginea gingiilor. Gingia se inflamează, devine roșietică și deseori singerează.

Stomatita aftoasă este produsă de o serie de microbi de suprafață (stafilococi, streptococi) sau de un virus.

În sfîrșit, stomatita ulcerosă se manifestă prin afectarea profundă a mucoasei, care începe de cele mai multe ori de la nivelul gingiilor, la marginea unuia sau mai multor dinți. În această formă se produc ulcerări foarte dureroase care fac uneori alimentația imposibilă.

Pentru prevenirea stomatitei se va acorda o deosebită atenție igienei bucale (spălarea dinților, gargară etc.), se vor corecta protezele dentare defecte și se vor elimina orice factori iritanți: tutun, alcool, alimente condimentate etc.

Dat fiindcă stomatita poate surveni și ca o complicație a altei boli, mai ales febrile, în asemenea cazuri îngrijirea gurii va fi executată foarte minuțios.

Dacă s-a produs o stomatită, toate măsurile indicate mai sus vor fi intensificate. Pentru spălături bucale se pot utiliza: apă oxigenată 1%, ceai de mușețel sau tinctură de rathania, cîteva picături într-un pahar cu apă. Dacă pe mucoasa gingivală sau a obrajilor există locuri iritate sau ulcerări, ele vor fi pensulate cu o soluție de nitrat de argint 3—5%. În formele ușoare și în mod special la copii, pensulațiile cu glicerina boraxată 10—20% dau rezultate foarte bune.

În afară de aceste măsuri terapeutice, de mult consacrate, în ultimul timp se utilizează în stomatite antibioticele, apli-

cate local și general. Aureociclina, tetraciclina etc. vor fi administrate numai după sfatul medicului.

Două remedii simple, la îndemîna fiecăruia în formele ușoare de stomatită sînt următoarele: 1) mestecarea de mere proaspete, fiecare bucată de măr fiind mestecată de 20—30 de ori. 2) Aplicarea sucului de lămîie cu ajutorul unui tampon de vată.

Dr. R. Maslov

LEXICON MEDICAL

Hemostaza

V-ați pus vreodată întrebarea de ce se încheagă sîngele imediat, la orice rană sau tăietură? Și ce s-ar întîmpla dacă, odată produsă, o hemoragie nu s-ar opri?

Întrebările de mai sus se referă la una din funcțiile foarte importante ale organismului: hemostaza.

Termenul de hemostază provine de la cuvintele grecești hemos (sînge) și stazis (oprire), deci: oprirea sîngerării. Hemostaza se poate produce spontan — prin mijloacele proprii ale organismului — sau medical, atunci cînd hemoragia depășește posibilitățile organismului.

În hemostaza spontană, coagularea sîngelui se produce prin participarea tuturor factorilor interesați în oprirea pierderii de sînge: țesutul lezat, vasul sanguin și sîngele. Din aceștia, rolul cel mai important îl joacă sîngele, care dispune de o „baterie” de elemente pe care le „mobilizează” rapid în vederea coagulării. În afara trombocitelor, cunoscută și sub numele de „plăcuțe sanguine”, mai intervin o sumedenie de factori (pînă în prezent se cunosc peste 20) care determină coagularea sîngelui.

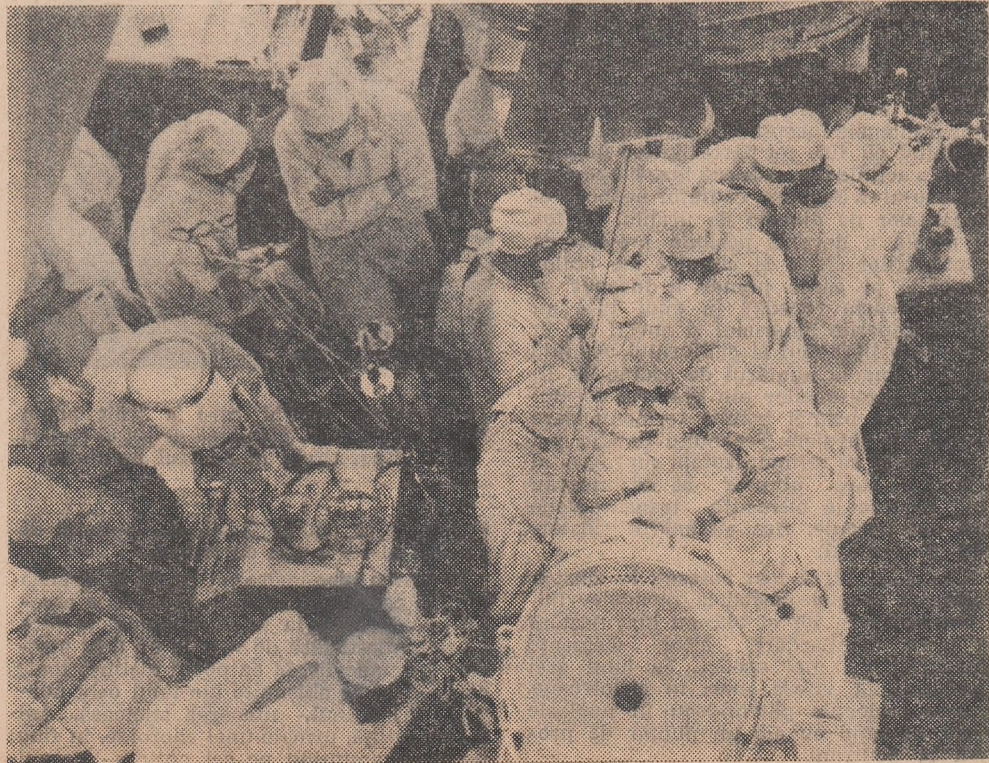
„Indicele” de coagulare poate fi determinat în laborator. Coagularea se produce într-o perioadă fixă: 4—6 minute. Dacă acest „timp” este prelungit, înseamnă că lipsește unul din factorii care participă la coagulare.

În mod normal, organismul este capabil (atunci cînd sîngele iese din vase sau atunci cînd peretele vascular este lezat) să producă cheagul sanguin (alcătuit din fibrin și elementele „figurate” ale sîngelui).

Această proprietate are o mare importanță biologică, deoarece asigură oprirea hemoragiei. Dacă sîngele nu s-ar coagula, cea mai mică leziune a vasului ar putea fi fatală. Există boli (coagulopatii) în care mecanismul coagulării funcționează deficitar. Așa este, de pildă, hemofilia, boală ereditară caracterizată prin hemoragii grave interne sau externe, care se transmit numai prin femei și se manifestă numai la bărbați. Hemofilia este caracterizată prin întârzierea sau lipsa totală a coagulabilității sîngelui.

De cele mai multe ori, sîngerările nu cer decît un tratament local (pansament compresiv). Cînd hemoragia (dentară, nazală, plagă etc.) se oprește mai greu este necesară intervenția medicului care va prescrie substanțe ce favorizează coagularea: hemostiptice (clauden, coagulen, manetol, hemostistan), vitamine (C, P, K, E), clorură de calciu etc. În orice hemoragie masivă este indicat repausul absolut la pat, pungă cu gheață și chemarea urgentă a medicului.

Dr. A. Fedotov

Chirurgi kirghizi efectuînd o intervenție pe cord deschis

Poșta medicului

V. MIRA — Com. Independența: Simptomele descrise de dv. corespund „ca la carte” cu migrena. Am mai scris despre această afecțiune. După cum reiese din scrisoare, d-ați făcut tratamentele uzuale și de vreme ce nu au dat rezultat înseamnă că e vorba de o „migrenă esențială” în care nu se poate face o terapie a bolii, ci cel mult încercarea oprirea crizelor. În acest scop, dv. puteți cel mai bun medic, observînd la ce tratament cedează criza și repetîndu-l la nevoie. Vă recomandăm: cofedol, romergan, vitamina PP, valin, antimigrin.

GOVOREANU NICOLAE-Babeni (Rm. V.cea): 1) Adesea în această afecțiune este necesar, periodic, un tratament chirurgical, cut la pedicurist. Încercați următoarele: Acid salicilic 10 g + Alcool 10 g + Eter g + Colodiu 60 g + Anestezină 5 g. D. S. (tern. 2) Pentru transpirația plantară excesivă, folosiți preparatul Podeol sau următoarea pudră: Acid boric 10 g + Sulf precipit 8 g + Tanigen 10 g + Talc 100 g. D. S. extern

NEAGU CONSTANTIN-Brăila: Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Călirea prin dietă, pornește de la o constatare paradoxală: or „fabrică” cu atât mai multe calorii, cu condițiile exterioare sînt mai defavorabile. Deocamdată cercetătorii au strîns un material de date. Concluziile încă nu s-au elaborat, dar va trebui să mai așteptați pînă la elaborarea unei metode de uz practic. 2) Vom publica materialul solicitat în măsura spațiului disponibil.

ANA POPESCU-Com. Topleț (Orșova) Vom publica în curînd un material despre astm, dar pentru a vă da detaliile care interesează trebuie să ne descrieți afecțiunea dv., deoarece, cum spune un vechi adagiu medical: „există de fapt bolnavi, nu boala”. Vă rugăm să reveniți.

CHIRCAN NICULAI-Galați: Tratamentul eczemei este foarte variat, în strînsă legătură cu aspectul clinic al bolii. Este greu să indicăm terapia „pe nevăzute” într-o boală vizibilă prin excelență. În prezent există un bogat „arsenal” de medicamente de putere benefică: preparate cortizonice, sensibilizante din grupul alergantului, stante reductoare (ihtiol, gudron) etc. Eșuațaze X. Medicul dv. curant va prescrie în funcție de indicații terapeutice.

N. I. Topleț (Orșova): 1) Multe din tulburările dv. nu au un substrat organic, ci cum spun medicii, funcționale. Un tratament tranchilizant (meprobamat sau clorzin) vă va fi desigur util. La acesta, sub supravegherea medicală, asociați 2—3 serii injectii cu ser neurotonic asociat cu vitamina B₁ fortissim. 2) Nu este nevoie de o specială, respectați un regim echilibrat. Stațiunile de odihnă indicate sînt: Sîrb Vale sau Tușnad.

MARIN B.-București: Excitarea medicului are o eficacitate deosebită în lupta dv. Procedul duce la o stimulare energetică a întregului organism. În unele vechi metode de acest fel erau aplicate scări largi: se ungea pielea cu ulei, și după aceea cu un nisip fin și apoi „sclipicios” era îndepărtat de pe piele cu zătoare. Dar dv. nu aveți nevoie de „băi cu perii” după metoda pe care descunoașteți.

EMIL P.-Medgidia: 1) Pentru a evita tălpile, aplicați săpunul după ungerea cu următoarea soluție: Trietanolamină Glicerina 5 g + Borax 1 g + Apă de roze După bărbierit, folosiți următoarea: Amidon de orez 45 g + Oxid de zinc 10 g + Caolin 10 g + Talc 20 g + Carbonat de națiu 3 g + Oxid de titan 3 g. 2) Faceți cure helio-marine, cîteva ani la rînd.

BORNUZ ION-Topleț (Orșova): mentele care vi s-au indicat au acțiune proape similare. Este bine să le faceți alternativ, lunar cîte o serie de medicamente. Vă avertizăm însă că fără rezolvare flictelor personale, nu veți putea obține rezultate. Deci: colaborare susținută cu medicamentele, printr-un efort de voință!

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii lor. În cazuri excepționale, cei care se adresează direct prin poșta noastră să anexeze timbrele pentru a evita adresele de răspuns. Răspunsurile revistă au însă prioritate asupra celor postate.

CINEMA

ghid instructiv

litura engleză „Penguin“ a publicat cartea „Lumea filmului“ de Ivor Montagu, un atractiv și popular eseu despre cinematograful. Paginile sale — cu o teacă foarte variată — cuprind, deoparte, istoria inventării camerei de luat vederi și a nașterii filmelor sonore, idei interesante despre bazele esteticii cinematografului și date referitoare la venirea Hollywoodului.

Cartea are patru părți: 1. Cinematograful ca știință. 2. Cinematograful ca artă. 3. Cinematograful ca marfă. 4. Cinematograful ca mijloc de exprimare și realizare a ideilor.

Materialul este atât de vast și complet încât lucrarea poate fi socotită enciclopedică. În orice caz, eu nu am mai avut răgaz să citesc un studiu consacrat cinematografului care să fie atât de bogat în date și documente. Cartea se citește cu mare plăcere. Motivul acestui interes poate fi lesne înțeles, dacă ne gândim la biografia lui Ivor Montagu, făcută montaj și regie de film, a scenariilor și studiilor de critică cinematografică. A lucrat cu Eisenstein la Hollywood și cu Hitchcock în Anglia; a lucrat în Spania în timpul războiului civil. A lucrat în timpul cinematografului în filme, al filmului documentar, la televiziune.

Cartea are un subtitlu: „Ghid cinematografic“. Și e într-adevăr plăcut să te ghidezi de un asemenea ghid. Montagu nu numai că cunoaște foarte bine filmul, dar se simte acasă în fiecare casă a ei. El deschide sumedenie de uși, îi poartă pe cititori prin cele mai interesante locuri, se oprește spre amintiri cum arătau unele din ele cu câțiva ani în urmă. Bogăția de informație și experiență îl îngăduie să evite ariditatea științifică. Montagu glumește adesea capitolele sau epigrafe ironice; citim simte că-i vorbește un om cult, gândindu-se mult și a trecut prin multe. Montagu cunoaște nu numai meșteșugul camerei de luat vederi, ci și meșteșugul războiului, el știe că filmul este o artă de război.

Cinematografia sovietică ocupă un loc foarte important în carte. Autorul găsește bazele teoriei artei cinematografice în lucrările lui Kuleșov, Eisenstein, Pudovkin.

Grigori Kozințev

Lumea de carton

Cartea să scrii despre un pictor-scenarist și film. Există o expresie: „Regizorul este un pictor“. În cinema pictorului se dizolvă în film.

Cartea lui Akaki Akakevici din filmul Batalov „Mantaua“ — cumplită realizare a ei, îngustă ca un sicriu — pare a fi multora autentică. De fapt a scris însă Bela Manevici, pătrunzând pentru aceasta de perceperea gogoliană a lumii, în care se interferează grosierul și realul, fantasticul și cotidianul.

Manevici este nu numai o talențioasă scenaristă și pictoriță. Ea posedă o mare artă — poate cea mai importantă pentru un pictor: aceea de a vedea, de a observa ceea ce nu observă alții. Ea a creat în cinema o întreagă lume de carton. De carton și de carton sunt și multe decenii mai lungă lumea și hărăzită din care a fost alcătuită lumea minime a artiștilor.

Cartea mai sus-amintită este gogoliană a lumii și peisajul trist al Italiei, de pe timpul lui Cehov (din

Piesa dramaturgului ucrainean Alexandr Korneiciuk „Sfârșitul escadrei“, care evocă un zguduitor fapt de eroism petrecut la Sevastopol în timpul războiului civil, va începe o nouă viață. La studioul „A. Dovjenko“ din Kiev a început turnarea filmului pe ecran lat în două serii „Sfârșitul escadrei“, după un scenariu scris tot de Alexandr Korneiciuk. Regia o semnează Vladimir Dougan, imaginea Vadim Vereșciak.

„Doamna cu cățelul“), lumea interioarelor sărace, sărace, din ultimele luni ale războiului (din „Omul meu drag“), lumea Leningradului trudit de la sfârșitul deceniului al șaselea (din „Cazul Rumianțev“), lumea satelor și orașelor zilelor noastre (din „Ziua fericirii“).

Pasiunea pentru desen a Belei Manevici s-a născut în fragedă tinerețe, pe străzile înghețate ale Leningradului sufocat de blocadă. A urmat Institutul de artă teatrală și cinematografică, având un profesor excelent, pe Fiodor Bogorodski. Diploma a luat-o cu „foarte bine“, a urmat apoi experiența grea a muncii independente la aproape zece filme mari.

Nu poți scrie despre Bela Manevici fără să amintești de modestia ei. În cazul de față nu vreau să fac un compliment banal. Modestia Belei Manevici ca tovarăș, ca pictor, ca femeie este unanim cunoscută și respectată. Nimeni n-ar spune, privind-o în lucrările, privind-o cum muncește în echișele de filmare sau în atelierul studiourilor, că în ea s-a schimbat ceva de pe vremea studenției. Bela Manevici este veșnică studentă în cel mai bun, mai fermecător, mai omenesc sens al cuvântului.

Iosif Heifitș

Artist al poporului al U.R.S.S.

Sărbătoare baltică

1965 este pentru republicile baltice un an jubiliar. Ele sărbătoresc un sfert de secol de la instaurarea puterii sovietice. În vederea acestei date memorabile, studiourile din Lituania, Letonia și Estonia pregătesc filme speciale.

„Teroare“ se intitulează filmul pe care îl realizează la studioul din Vilnius regizorul Vitautas Zalakiavicius, care este și autorul scenariului.

Eroii principali sînt primul președinte al unui colhoz lituanian, răpus de un glonte banditesc, și cei patru fii ai săi, care se înleștează pe viață și pe moarte cu o bandă de lepădături ce teroriza întregul sat.

Studioul din Riga duce tratative cu direcția navală a Mării Negre. Are nevoie de o navă de pasageri, deoarece filmul „Tabago își schimbă direcția“ se va filma pe Marea Neagră, mai liniștită și mai însoțită decât Baltica.

Evenimentele relatate se petrec în 1940. Sub pavilionul Letoniei burgheze, „Tabago“ brăzdează apele Atlanticului. Proprietarul navei ascunde echipajului vestea că la Riga guvernul profascist al lui Ulmanis a fost răsturnat. El le ascunde, de asemenea, că în cala vaporului sînt nu conserve letone, ci obuze germane, și că „Tabago“ nu se va mai întoarce în patrie. Dar cu

ajutorul unui comunist leton fugit de poliție și ascuns pe vas, marinarii află adevărul și învingîndu-i într-o luptă inversunată pe cei ce i-au mințit se întorc la Riga.

La baza acestui film dramatic pe care îl realizează regizorul Alexander Leimanis, stau evenimente reale, petrecute cu mai bine de douăzeci de ani în urmă pe vasul „Tabago“.

Studioul din Tallin pregătește două filme istorice. „Am fost optzeci“ este închinat tinereții și revoluției din 1940. Al doilea, „Lăptarul din Mäakül“, este o ecranizare după romanul cu același nume al clasicului literaturii estone Woldemar Panso. Evenimentele descrise datează de la sfârșitul secolului trecut.

TEATRU

Tema Iuliei Borisova

Teatrul „Vahtangov“ a prezentat în această stagiune o nouă premieră: „Adevăr și minciună“ de Mihail Stelmah. Rolul principal feminin îl interpretează artista Iulia Borisova.

De data aceasta o cheamă Mavra și este țărăncă ucraineană. O femeie singură și nefericită, căreia i-a murit bărbatul în război și care își duce văduvia și mai greu fiindcă este frumoasă. Frumusețea ei războiește, deși fața femeii e ofilită și plînsă, ochii scâlduți de atîtea lacrimi vărsate, trupul lipsit de vlagă. „Eu nu trăiesc. Numai lacrimile mele trăiesc“ — se plînge Mavra, dar ceva îi trezește interesul și devine absolut limpede că e încă prematur să-și considere viața încheiată, să-i convingă pe alții și pe sine însăși că n-are pentru ce trăi. În Mavra ciocotesc pasiuni, puteri ascunse se cer descătuseate, o imensă dragoste de viață irupe atotbruitoare.

Cu eroina dramaturgului ucrainean Stelmah, Iulia Borisova își îmbogățește minunata galerie de personaje, creînd un caracter complex și contradictoriu, dezvoltînd drama femeii singure.

Iulia Borisova este socotită drept unul dintre cele mai interesante și originale talente ale teatrului sovietic. Dar talentul ei înnașcut a fost dublat de o muncă titanică. După absolvirea școlii de teatru de pe lângă „Vahtangov“ a fost angajată în această trupă ilustră. Inzestrată generos de natură cu frumusețe, farmec, calități vocale, capacitate emoțională, ea a refuzat să se bizuie pe aceste date naturale pentru un succes facil și și-a șlefuit migălos arta,

acumulînd experiență din fiecare rol, oricît de mic. Șapte ani a rămas aproape o necunoscută. Dar după șapte ani s-a produs marea afirmare. Eroina care a consacrat-o, Anisia Tihonovna, din piesa „Mina de aur“ de Mamin-Sibiriak, a avut și ea de cîștigat de pe urma acțiunii. Critica sovietică a subliniat atunci că Mamin-Sibiriak a scris o melodramă, iar Iulia Borisova a jucat o tragedie.

Toate rolurile interpretate după primul succes adus de Anisia Tihonovna au fost adevărate descoperiri artistice. În așa măsură încît s-a spus că Iulia Borisova a adus în teatru „tema“ ei: cîntarea femeii, a frumuseții și inteligenței, a forței morale și purității ei, a nevoii feminine de iubire. Bucătăreasa Pavlina sau milionara Epifania, Nastasia Filippovna sau contemporana noastră Varvara Nefedova, Valea-fișneța sau prințesa Turandot, toate aceste roluri sună, în interpretarea Iuliei Borisova, ca un imn întru slava femeii și a iubirii.

Iulia Scutaru

O piesă de S. M. Kirov

Viața și activitatea lui Serghei Mironovici Kirov — revoluționar devotat cu trup și suflet ideilor leniniste, militant de seamă al P.C.U.S. și statului sovietic, comandant talentat, publicist plin de temperament — sînt bine cunoscute. Dar iată că S. M. Kirov ni se dezvăluie într-o nouă ipostază. În Arhiva centrală de partid a Institutului Marx-Engels-Lenin a fost descoperită recent... o piesă scrisă de Kirov, intitulată „Deputatul“.

Din păcate textul nu s-a păstrat integral. Dar și ceea ce există este concludent pentru incontestabilele calități de dramaturg ale autorului piesei.

Acțiunea se petrece în familia negustorului de rangul întâi Maxim Ivanovici Rogojin, ales deputat în Duma de Stat. Rogojin are două odrasle — un băiat Ivan și o fată Sofia. Ivan este un fiu „demon“ al părintelui său. Dar Sofia, o fată inteligentă, energică, are cu totul alte vederi. Animată de idei progresiste ea se ridică împotriva rînduieilor familiei, visează să devină o bună ingineră, să se simtă utilă oamenilor. Simpatia autorului sînt de partea ei.

Kirov a scris piesa la sfârșitul anului 1911 — începutul lui 1912 în închisoarea din Tomsk.

MUZICĂ

Cîntă Edith Piaf

Da, Edith Piaf cîntă în Uniunea Sovietică! La Moscova, Leningrad și în alte orașe răsună glasul ei unic, în timp ce istoria vieții și a morții de tragice ale acestui neuitat „copil al Parisului“ se deapănă în fața unui public imens.

A doua viață a minunatei cîntărețe franceze, de la a cărei dispariție a trecut mai bine de un an, se datorește expunerii scriitoarei sovietice Natalia Koncialovskaia. Cartea acesteia despre Edith Piaf, intitulată „Cîntecul strîns în pumn“, va vedea curînd lumina tiparului.

Conferințele Nataliei Koncialovskaia sînt improvizații muzical-poetice strîns împletite cu cîntecele Edithiei Piaf. Scriitoarea, care a cunoscut-o personal pe Piaf, evocă viața acesteia, talentul ei original, vorbește despre Franța, despre Paris, despre prietenii cîntăreței. Koncialovskaia face astfel să se însuflețească înaintea spectatorilor însăși atmosfera cîntecelor, lumea sentimentelor care se consumă în versurile de o rară poezie: disperarea femeii singure, tristețea zomerului parizian, nostalgia balurilor populare, vibranta chemare la luptă — „Ca ira!“ — pe care nimeni n-a cîntat-o ca Piaf. Așa prinde viață în fața spectatorilor sovietici acea legendară Edith care s-a născut la periferia pariziană și care și-a început cariera cîntînd pe stradă; acea „mîme Piaf“ pe care — cum arată Natalia Koncialovskaia — gloria a înălțat-o pe turnul Eiffel de unde a cîntat pentru orașul ei, pentru oamenii simpli ce o numeau „a noastră“.

Evocarea scriitoarei sovietice este un emoționant omagiu adus cîntăreței-patriote, artistei autentice, omului altruist, femeii micuțe cu inimă mare. Un numeros public primește acest omagiu cu religiozitate, iar la sfârșit nu se cîntăste de pe scaune și cere insistent:

— Să mai cînte! Mai vrem! Mai vorbiți-ne!

Și Edith Piaf le cîntă — profesorilor, studenților, actorilor, pedagogilor sovietici — le cîntă despre năzuința la fericire, despre dragoste și curaj, despre singurătate și credință.

Și oamenii pleacă de la aceste conferințe-concerte coplesii nu numai de glasul ei minunat, ci și de amintirea sufletului ei mare.

arta

CALATORIND PRIN U. R. S. S.

Baladă căzăcească

Tinutul Donului.

Din toate marginile Rusiei au bejenit încoace, fugind de asuprirea boierească, țărani mândri și curajoși, care aveau libertatea mai mult decât viața. Așa au găsit adăpost, pe malul fluviului liniștit și mareț, oameni viteji care s-au numit cazaci de la Don.

De aici cazacii liberi au pornit în incursiuni îndepărtate. Purtați de lotcile lor ușoare, au ajuns la malurile Turciei, l-au bătut pe hanul tătar, au lovit fără cruțare în toți cei care au călcat pământurile Rusiei.

În piața largă din orașul căzăcesc Novocerkassk, poporul recunoscător a ridicat un monument gloriosului fiu al Donului, Ermak Timofeevici, care a alipit la moștile Rusiei nemărginitele întinderi ale Siberiei și a căzut departe de pământul ce l-a născut.

Ca o furtună amenințătoare a trecut Emelian Pugaciov și oamenii lui pe Don și pe Volga, pînă în îndepărtatul Iaik și stepele Orenburgului, rufându-se cu asupritorii poporului. Călăii țariști l-au ucis pe cazacul din stanița Zimoveiskaia, au spînzurat și i-au trimis la ocnă tovarășii. Dar slava viteazului ataman e vie pe Don, el trătește în legendele și cîntecele poporului.

Azi, pe aceleași locuri unde acum două sute de ani au trecut detașamentele lui Pugaciov, oamenii sovietici au construit colhozuri și sovhozuri, au sădit grădini tinere — și se mîndrește sub soare Donul liber cu ogoarele, pășunile, viile lui, cu noile lui localități.

N-a fost campanie la care să nu ia parte vitejii fii ai Donului. Au luptat sub comanda marelui Suvorov; s-au distins în Alpi; l-au bătut pe Napoleon și pe

Mihail Solohov este un pescar pasionat. El petrece ore întregi pe malul Donului

Azi, de aici, din Novocerkasskul căzăcesc pleacă pe toate liniile mari ale țării puternice locomotive electrice, întru curciorirea spațiilor. Și cine știe, poate că drumurile lor trec peste drumul lui Ermak.

Mulți eroi a dat Donul liniștit. Și mulți dintre ei au zguduit tronul țarilor, făcându-i pe aceștia să tremure de groază. Donul nu-l uită pe Stepan Razin. Strîngînd sub steagurile lui mii de viteji care urau robia, i-a pedepsit cu strașnică pedeapsă pe cnezi și pe boieri, pentru lacrimile și durerea chinuitului popor. Iar cînd ostașii țarului l-au prins, spune balada populară, a fost adus, jerscat în lanțuri, sub bolțile întunecoase ale bisericilor din stanița Starocerkasskaia. Acolo a așteptat să fie dus pe ultimul drum — pînă sub secula ascuțită a călăului. Acolo a grăit atamanul cazacilor liberi, condamnat la moarte, cuvintele de despărțenie, purtate apoi în cîntec:

Vai, voi prietenii mei, cazaci de la Don,
Șoimii mei cu aripi tari,
Vulturii mei cu inimi mari...

Azi, pe locurile acelea se întind ogoarele sovhozului legumicol din Starocerkassk, unul din multele de pe Don. De aici pleacă spre orașe castraveți verzi ca smaraldul, roșii cărnose și răcoritoare, căpățîni bătute de varză timpurie și țirzie, tot ce seamănă și culeg plugarii harnici pe pământul bun al Donului.

De mii de ani își poartă apele spre Marea de Azov și Donul liniștit, și Donuțel de nord, și Hopiorul, și Medvedica, și zeci de alți afluenți mari și mici, și în curgerea lor vedem trecerea timpului și a celor care de mult nu mai sînt, dar trăiesc vesnic în amintirea noastră.

mareașalii lui. Mii de cazaci de la Don și-au culcat capetele pe pământ străin și pe atît de iubitul pămînt strămoșesc.

În stepele Salsk, de pe malurile Donului, s-a născut Armata I-a de cavalerie, fală ostilor revoluției proletare. Iar cînd trupele lui Hitler au cotropit țara, în rîndurile Forțelor Armate ale Uniunii Sovietice a luptat cu vitejie Corpul de cavalerie al cazacilor de la Don.

Plugarii Donului au dat anul trecut țării milioane de puduri de cereale. Pentru a-și ține cuvîntul dat poporului, au trudit din zori pînă seara și ogoarele pașnice păreau atunci imense cîmpuri de bătălie.

Cine n-a auzit de vinurile Donului, vestite în întreaga lume? Viticultura e cunoscută pe Don din timpuri imemorabile! Aflîndu-se în Franța, cazacii generalului Platov, care au luat parte la campania împotriva lui Napoleon, au adus în ranișe altoiuri din cele mai bune soiuri franțuzești, vișă din Ungaria, din Iran sau de pe malurile Rinului. Minunatele vinuri ale Donului au fost premiate cu 48 medalii de aur, argint și bronz la diferite concursuri internaționale și unionale.

Cui nu i-ar tresări inima la vederea armăsarilor de Don, nobili, cu picioare subțiri, turnați parcă în bronz! Leși în stepă la răsăritul soarelui, vezi herghelia de iepe de elită înconjurate de mînji și ții se năzare că plutesc, părelnici, în aburul dimineții. Multe și frumoase fapte au făcut caii de Don — și pe cîmpurile pașnice și pe cîmpurile de bătălie, multe premii și distincții au cîștigat pentru iuțeala și frumusețea alergării la cele mai celebre concursuri.

Măruntăiele pămîntului lui sînt bogate în cărbune, așa cum bogate în pește sînt apele rîurilor lui. Combinatele cu marca „Rostselmaș” muncesc harnic pe ogoarele din întreaga lume, locomotivele produse la Novocerkassk cuceresc spațiile în taiga, în munți și în pustii, cazanele de Taganrog funcționează în zeci de fabrici și uzine sovietice.

Donul se mîndrește cu mulți oameni de seamă. Scriitori cunoscuți în întreaga lume — și în primul rînd marele artist al cuvîntului Mihail Șolohov —, sculptori, pictori, navigatori, muzicieni, comandanți, au crescut pe Don și au păstrat pe vecie în inimă dragostea pentru ținutul natal, pentru frumusețea lui, celebrată în atîtea cîntece.

Vitali Zakrutkin

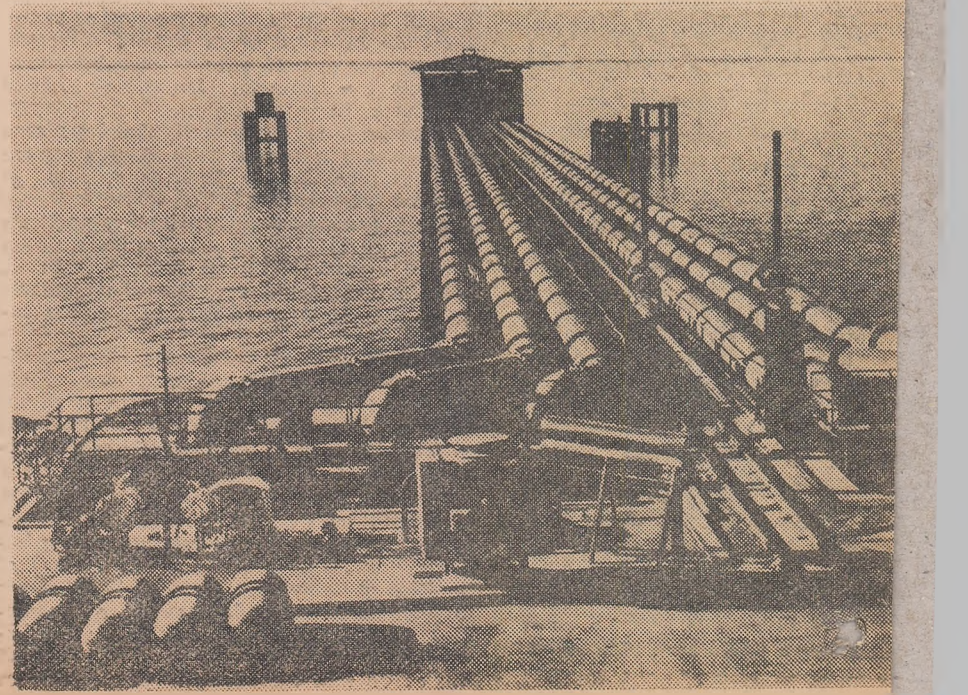
HIDROTEHNICĂ

La doi pași de Cercul Polar

Siberia, „țara viitorului”, cum a fost numită de celebrul explorator Nansen, este cucerită pentru a doua oară. În primele rînduri ale cercetărilor și cuceritorilor se găsesc energeticienii care folosesc incommensurabilele rezerve de apă la producerea curentului electric, pentru a asigura una din premisele indispensabile exploatării bogățiilor acestui „ocean de uscat”. Au trecut abia zece ani de la construirea primului uriaș siberian — hidrocentrala de la Irkutsk. O perioadă scurtă de timp în care au răsărit noi hidrocentrale ce-și dispută locul întâi: Bratsk, Mamakansk, Krasnoiarsk, Saiano-Șusensk, Ust-Ilmsk. Pînă în 1980 în Uniunea Sovietică vor intra în funcțiune încă 180 de hidrocentrale.

În timp ce constructorii turbinelor de apă duc o muncă îndrîjită de cercetare și proiectează instalații mereu mai mari — pe planșetele lor au început să ia ființă agregate cu o putere maximă de 800 megawați —, șantierul de pe rîul Vilui stă în atenția cercurilor de specialitate. Pe acest afluent al Lenei, în pădurile de munte ale Iakuției, se clădește cea mai nordică hidrocentrală. Pînă acum natura opusese un veto marilor construcții la asemenea latitudini. Solul permanent înghețat, taigaua de nepătruns în care aproape nu călcăse picior omenesc, inexistența șoselelor și căilor ferate reprezentau dificultăți aproape invincibile. Inginerii și constructorii sovietici sînt pe cale să le înfrîngă. Folosind în cel mai înalt grad toate condițiile naturale, ei dau viață unui proiect unic în istoria hidrocentralelor: construiesc pe teren vesnic înghețat. Aproape toate instalațiile hidroenergetice, cu excepția clădirii propriu-zise a centralei, se vor găsi sub pămînt. Duritatea rocilor de diabaz, care constituie de obicei un dezavantaj în lucrările de construcție, a devenit de data aceasta un avantaj. Tehnicienii se pot astfel lipsi de fundațiile de beton costisitoare. Un tunel de beton armat a fost coborît în albia rîului și canalele de recepție și de scurgere a apei sînt, de asemenea, terminate. În 1966 hidrocentrala de pe Vilui va începe să livreze curent pentru una din cele mai importante ramuri ale industriei din Iakuția: cea a diamantelor.

Experiența cîștigată pe malurile Viluiului va fi de mare folos la construirea altor hidrocentrale în extremul nord. Ea dovedește că tehnica și industria izbutesc să se impună pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Siberiei.

„Uzină” de apă dulce

ALIMENTAȚIE

Marea de băut

În secolul nostru, nevoia de apă bilă se face tot mai resimțită în întreaga lume, devenind o problemă nu numai pentru regiunile aride, din sud, pentru cele nordice unde industria gîstrează un consum crescînd de apă raportat cu gradul de dezvoltare economică a țării respective. Pot oare rîurile și fluviile existente debitul necesar? Desigur că nu. Omenirea pune totuși de gîntă „zăcămintele” vișere neexploatate încă: aproximativ 1250 milioane kilometri cubi de apă vorba de apă mărilor și oceanelor. Că... această apă e sărată.

Știința a reușit, însă, să rezolve această problemă. În multe colțuri ale lumii, savanții experimentează nume procedee de desalinizare a apei, pe tează instalații bazate pe diferite principii, se străduiesc să smulgă mări oceanelor prețiosul lichid atît de necesar civilizației.

În acest scop, în orașul sovietic Sevcenko de pe malul Mării Caspice a fost construită recent un poligon experimental destinat verificării în amănunt a instalațiilor pentru desalinizarea apei marine. Instalațiile industriale experimentale au început să funcționeze din plin cînd decamdată aproximativ 5.000 tone de apă dulce zilnic.

Tot în bazinul Mării Caspice a fost construită un reactor atomic industrial experimental, capabil să furnizeze pentru o centrală de 150 MW și o necesară unei instalații de desalinizare cu o capacitate de 100—110.000 tone de apă dulce zilnic. O atenție deosebită acordă specialiștii sovietici și americanii schimbului de ioni, bazată pe adsorbția sărurilor din apa de mare prin cirea unei rășini sintetice speciale cum se vede, metodele de desalinizare apei sînt dintre cele mai diferite.

Recent, poligonul experimental Sevcenko a fost vizitat de o delegație de specialiști americani, care au apreciat înalta calitate a rășinilor utilizate, todele savanților și inginerilor și permit obținerea unei ape potabile de celență calitate, care nu se deosebește de cea provenită din izvoarele naturale sau apa rîurilor.

cartea

VITRINA

microcosmosul
zboiului

În timpul plasează literatura sovietică în vremea războiului pe noi coordonate esențiale. În ultimii ani scriitorii au trecut de la sfera exclusivă a lunetei de campanie, înafară spațiilor întinse, la utilizarea microscopului, pentru a pătrunde în lumea mică a eroilor și a întâmplărilor pe care le descriu. Acest gen este semnificativ, pentru că el a cuprins majoritatea scriitorilor. (Viktor Nekrasov sau Emanuil Kazacii au folosit deopotrivă luneta și microscopul, cu mulți ani înainte, chiar în timpul războiului).

Existența se impune o dată mai mult în sferea povestirii de respirație mai largă. Într-un timp înaintea în romb (*) a lui Tolstoi Ananiev. Aici, poate mai mult decât în alte povestiri de același gen, autorul nu s-a putut mărgini, pentru a obține un rezultat sigur, la dimensiunile gigantice ale războiului. Povestirea lui Ananiev este acrată istorice bătălii de la Kursk, unde încercare serioasă a comandamentului militar de a relua inițiativa pe frontul războiului. În acest scop, n-au fost cruțate mijloacele materiale și umane. Cu toate acestea, Ananiev nu s-a lăsat furat de spectele și de proporțiile impunătoare desfășurării de forțe, prezente și ele în imaginile povestirii, ci a încercat să sonească mai mult în intimitatea microcosmosului a întâmplărilor și a eroilor ace-

stea, el și-a limitat deliberat câmpul de observație. Povestirea se referă numai la o zi a bătăliei, este urmărită doar de pozițiile grupate în jurul satului și de perspectiva unui singur personaj, comandat de căpitanul Pașentev. A personajelor principale ale povestirii sunt colonelul Volodin, căpitanul Pașentev, locotenent-colonelul Tabola, ofițerul de artilerie Griva—sunt completate nu numai cu datele de pe front, ci și cu datele vieții lor civile, nu mai puțin importante pentru definirea lor. Ele explică de ce și lipsa de comprehensiune a locotenent-colonelului Tabola față de oame-

ni și dorința rațională și arzătoare în același timp, a căpitanului Pașentev de a duce la sfârșit operațiile de război, efervescența locotenentului în lășitate de Griva. Fiecare dintre personaje este înfățișat cu o personalitate proprie, fiecare dintre ei se raportează față de război în general și față de această lășitate în particular, într-un fel anume, cu experiență de viață și chiar cu interese personale.

microcosmosul acestei lumi se dovedește că granița dintre frică și curaj nu este o rigiditate perfectă; Volodin cauzându-se înverșunare să se afle în centrul războiului, dar asta nu-l împiedică să aibă o noapte de teamă; profesorul de științe ale naturii nu pare deloc un viteaz, dar conștient se poate de bine o operație riscurilor. Eroismul nu cere neapărat clopote de aur, iar un act eroic, cum ar fi cel al lui Volodin, poate fi urmarea unei acțiuni în care sentimentul datoriei se loc în pofida îndoielilor și se înfățișează cu un entuziasm deosebit.

efectica întâmplării își găsește în povestire momente de bună înțelegere luminează necesitatea, legitatea și importanța operațiilor militare din un război. Iar destinul eroilor se întinde în acest fel, cu date esențiale.

estirea lui Ananiev, ca și celelalte opere asemănătoare, ne ajută să înțelegem mai bine de ce balanța victoriei a războiului, până la urmă, de partea Uniunii Sovietice.

P. Granea

notă. Ananiev: „Tancurile înaintază război”, Oeuvres et Opinions, nr. 2/1965.

A. GLUHAVŢEV

Ilustrație

(Linogravură)

BELETRISTICA

Vânătoare de urși

...Pașii noștri lasă urme adânci pe zăpadă. Mărșăluim în șir indian. Semion, Melnikov, apoi eu, cu aparatul de fotografiat și o pușcă de schimb, pentru țințaș. E cald. Îmi scot șuba și rămân în pulover.

Pînă care nu pot fi cuprinși cu brațele, arborează o ținută severă, ca într-un tablou de Siskin. La picioarele noastre, alți arbori uriași, doborâți.

În jur, așchii, ramuri tăiate și busteni. Barba verde a mușchilor mi se prinde de haină. Văzibilitatea — trei pași. N-ar fi exclus să dăm peste o vizuină acoperită de zăpadă — în care ar putea încăpea și o locomotivă. Dar Semion știe ce face. Se apleacă și ridică mina... A găsit un semn pe un brad. Ba chiar un șir de semne. A urmărit fiara, după urmele ce le-a lăsat pe prima zăpadă. Când s-a întors a marcat drumul cu semne făcute pe mesteceni și brazi, la fiecare cinci pași.

— Aici a atacat un elan, îmi spune Semion, șoptind.

Încă douăzeci de pași, fără zgomot. Sint bătaia ceasornicului la încheietura mîinii. O ghionoaie ciocănește un mestecan doborât. În sfîrșit, Semion se oprește.

Iată un plop tremurător, gros ca un butoi, acoperit de zăpadă. Zăpada a făcut crustă, în jurul rădăcinilor. Îmi instalez aparatul și iau vederi, terorizat de zgomotul declivului. Zăresc cu coada ochiului glonte ce zboară în depărtare. Fiara aude și ea, fără îndoială, gălăgia pe care o facem dar nu se trezește; culcușul din scorbura plopului tremurător e atît de bun! Dar imediat după aceea se aude un zgomot puternic. Observ cu greutate că zăpada ce acoperă plopul se umflă ca un aluat și deodată un corp negru se ridică bombănuind, soarbe aer și se îndreaptă spre noi. În spatele meu, cîinii se zbat nebunește în lesele lor și se sufocă de furie. Un ciine sare din loc. Melnikov nu trage al doilea foc; așteaptă să mai fac câteva fotografii. Dar parcă pot să mă descurc în acest haos vegetal! Trei vîrtejuri negre se rostogolesc prin zăpadă. Se aude o bubuitură și urletul de agonie al unui ciine. Ursul nu vrea să se predea. În furia sa, trage cu dinții de rana din laba din spate. Cîinii i se aruncă în spinare, dar se descotorosește de ei și-i rostogolește prin zăpadă. Ursul se ridică și se îndreaptă din nou spre noi. Puștile tac, în conti-

nuare. Nu trag din pricina mea. Așteaptă. Mărșăluim blestemat! Dacă l-am fi surprins în poiana de colo... Ca și cum mi-ar fi ghicit gîndul, ursul se întoarce deodată, ca o șfirlează, scapă de urmărirea cîinilor și o ia spre poiană, schiopătînd cu laba-i rănită.

— L-am scăpat! L-am scăpat! strigă furios Semion.

Dar cîinii îl ajung din urmă. Se produce o învălmășeală. Două fotografii și un foc de pușcă. Totul durează patruzeci sau poate cincizeci de secunde.

...Cercetez vizuina. Melnikov își curăță pușca cu un aer de liniște prefăcută. Semion examinează laba ursului.

— El e! L-am atins data trecut, în câmpul de ovăz. Uite semnul... A dus-o greu!

Tinerii vînători, încordați, încearcă să ridice fiara. Bătrînul, supranumit Elanul, schițează arabescuri ciudate, în zăpadă:

— Așadar, un urs mai puțin prin aceste locuri.

Vasili Peșkov

ISTORIE LITERARĂ

Tolstoi și Cehov

Pentru istoria literară, amicitia ce i-a legat pe cei doi mari scriitori ruși, precum și influența operii lui Tolstoi asupra creației lui Cehov au fost dintotdeauna subiecte de cercetare pasionantă, ce se supuneau unor interpretări foarte variate. Se știe că Tolstoi a îmbrățișat cu căldură, chiar de la început, creația mai tinărului său contemporan și că Cehov, la rîndul lui, nutrea un respect aproape religios pentru personalitatea și geniul lui Tolstoi.

O nouă lucrare apărută în U.R.S.S., intitulată „Tolstoi și Cehov”, de V. Lakșin, se înscrie în seria amintită mai sus, cu câteva particularități ce merită a fi sem-

nalate. Dacă istoriografia literară se mulțumește de obicei să constate influența creației lui Tolstoi asupra operii cehoviene, Lakșin face în această direcție un pas înainte. El stabilește nu numai influențele, ci și ceea ce este deosebit în concepția lor despre lume și despre literatură și artă.

Un bun exemplu în această privință sînt povestirile lui Cehov de la sfîrșitul deceniului al nouălea, în care Lakșin surprinde răspunsul acestuia la părerile lui Tolstoi cu privire la rezistența pasivă, nonviolentă, în fața răului. În povestirea „Gerul”, scrie V. Lakșin, „asprimea moralei sentențioase tolstoiene se împrăștie ca fumul în fața zîmbetului ironic al lui Cehov”.

Un punct de vedere nu lipsit de interes, oricît de paradoxal ar părea el, este și afirmația lui Lakșin despre influența lui Cehov asupra creației tolstoiene, chiar în domeniul unde această influență apare neașteptată.

Din mărturiile autorului piesei „Trei surori” se știe că Tolstoi n-a manifestat un entuziasm deosebit cel puțin pentru unele piese din repertoriul cehovian. Cu toate acestea, Lakșin demonstrează, cu destul succes, că ultima piesă a lui Tolstoi, „Cadavrul viu”, a fost scrisă sub influența nemijlocită a spectacolului Teatrului de artă cu „Unchiul Vania”. De altfel, tema și metoda utilizate de Tolstoi în această piesă sînt cu totul diferite de motivele și mijloacele folosite pînă atunci în opera lui dramatică.

PROFIL

Vera Panova

La 60 de ani de viață, împliniți la 20 martie, și după o activitate literară de 35 de ani, creația Verei Panova se definește cu claritate, prin cîteva note dominante ce-i conferă un loc bine stabilit în ansamblul prozei sovietice.

În acest ansamblu, doar alegerea punctelor de observație ne-ar îndreptăți să vorbim despre o trăsătură feminină în creația scriitoarei. Într-adevăr, Panova se apleacă stăruitor asupra temelor legate de viața intimă a oamenilor sovietici. De aceea, romanul ei de război, „Tovarășii de drum”, își are ca loc de acțiune un tren sanitar și eroii „Krujilhei” sînt urmăriți, mai adesea, dincolo de poarta uzinei, decît în lăuntru ei. Iar nuvelele și povestirile ei ulterioare, „Evdokia”, „Serioja”, „Așezarea muncitorească” sînt consacrate vieții de familie.

Dar dincolo de această predispoziție tematică, opera Panovei nu mai are nimic comun cu ceea ce se numește în mod obișnuit, „literatură feminină”. Spre deosebire de modelele cunoscute din literatura universală, Panova se dovedește în permanen-

ță capabilă de obiectivare rece în raport cu eroii cărților ei. Față de aceștia scriitoarea își cenzurează sentimentele cu vigoarea bărbaților, colegii ai ei de breaslă. Se ferește de judecăți tranșante și lasă liberă desfășurarea destinelor, după logica lor proprie. Așa ne sînt înfățișate Lena Ogorodnikova și Iulia Dmitrievna din „Tovarășii de drum”, Evdokia din povestirea cu același titlu sau Zoia cea mică din „Romanul sentimental”. De altfel, titlul din urmă reflectă, poate, o încercare a Panovei de a aborda o altă manieră de investigație în universul eroilor ei.

Investigațiile psihologice ale scriitoarei sînt remarcabile, deopotrivă, prin finețea și stringența lor. Ultima perioadă din creația scriitoarei se remarcă printr-o întoarcere spre genul dramatic în care a debutat, de altfel. Piese și scenarii de film au venit să-i completeze opera, iar cinești au găsit în romanele și povestirile ei, despre care s-a afirmat vreme îndelungată că ar fi necinematografice, surse de inspirație pentru filme valoroase.

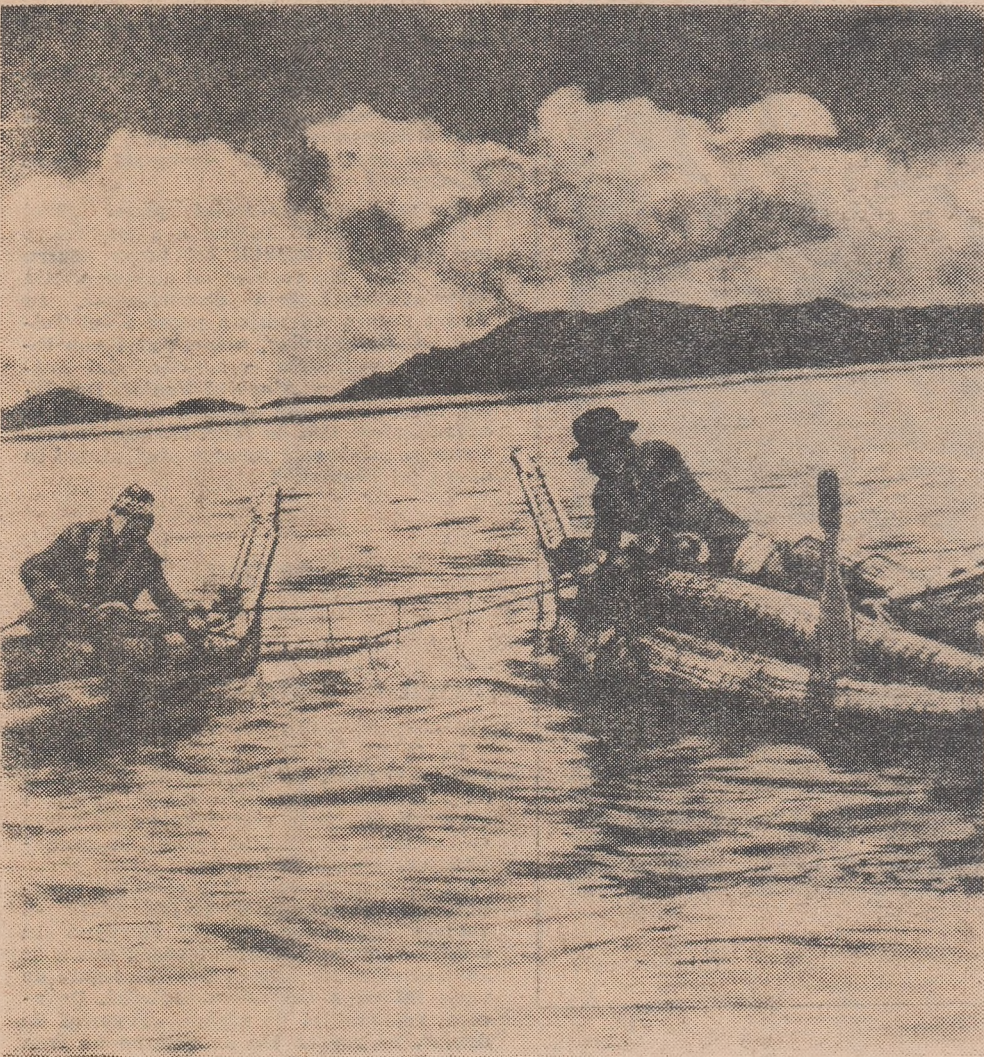
Cititorii români, care-i cunosc bine opera, îi urează la cea de-a 60-a aniversare viață lungă și noi succese de creație.

La 4 000 de metri altitudine

O dată ajuns pe malurile lacului Titicaca, situat la aproape 4 000 de metri altitudine în Anzii Cordilieri, la hotarul dintre Peru și Bolivia, încremenești uluit de frumusețea lui sălbatică. Apele cu limpezimi de cleștar strălucesc în lumina

lui și Boliviei. Populația era alcătuită din mai multe triburi, printre care și aymara, cel mai mare dintre ele.

Dar vestea existenței unui imperiu puternic și bogat, cu o înaltă civilizație a ajuns în secolul al XVI-lea pînă în Spania.

Pe lacul Titicaca

orbitoare a soarelui. În jur domnește o tăcere mormintală, aproape înfricoșătoare. Pără să vrei te simți transpus în trecutul îndepărtat, în viața vechiului imperiu al incașilor, învăluit și astăzi în mister.

În legătură cu întemeierea străvechiului imperiu circulă mai multe legende. Una din ele povestește că zeul soarelui și-a trimis cînda pe pămînt copiii, spre a-i învăța pe oameni să ducă o viață cum-pătată, bazată pe principii morale. Ei au coborît pe o insulă din lacul Titicaca pentru a-și crea acolo un imperiu. La un moment dat, fiica zeului soarelui a plecat spre sud spre a le deprinde pe femei să toarcă și să țasă, iar fratele ei în nord, ca să-i înșefieze pe bărbați în muncile pe care le aveau de îndeplinit.

Se pare, însă, că imperiul a luat naștere prin secolul al XV-lea, numindu-se inițial Tawantinsuyu (în traducere — „patru regiuni unite laolaltă”) și se întindea din sudul Ecuadorului de astăzi pînă în nordul Chile-ului, incluzînd teritoriile Peru-

În 1532, conchistadorii spanioli, conduși de Francisco Pissaro, au cucerit mai întîi Cusco, capitala imperiului și apoi întreg statul, pe care l-au jefuit, distrugînd celebrele monumente de artă și înrobînd poporul.

Astăzi, pe malurile acoperite cu stuf ale lacului Titicaca se clatină bărcile ușoare ca pana, cu extremitățile ascuțite și înălțate, ale pescarilor indieni. Ele sînt construite din trestie totora, exact ca pe vremea strămoșilor lor. Căci în această regiune au mai supraviețuit urmași ai străvechiului trib aymara, oameni cu fețe asprite de vînt, cu pielea tăbăcită de întemperii. Mîinile lor mari și brăzdate de cute mînutesc cu multă îndeminare năvoadele, deoarece sînt niște pescari iscușiți.

Și în zilele noastre bătrîni continuă să povestească nepoților despre vechea cultură a strămoșilor lor.

I. Semionov

VENEZUELA

Caracas — orașul contrastelor

„Știam că nu ne vom putea forma o imagine completă despre America Latină dacă nu vom vizita și Venezuela. Avînd un teritoriu egal cu cel al Franței, Italiei și Olandei luate laolaltă, această țară ocupă un loc deosebit în America Latină. Nici un stat de pe continent nu se poate compara cu Venezuela. Natura a fost foarte generoasă cu ea, dăruindu-i pămînt roditor, pe care pot crește aproape toate culturile cunoscute, precum și uriașe zăcăminte de fier, cărbuni, aur, diamante, nichel, cupru, mangan, mercur, uraniu ca să nu mai vorbim de petrol. Trei sferturi din rezervele de petrol cunoscute în America Latină sînt concentrate în Venezuela. Anul trecut, această țară cu numai 8,5 milioane de locuitori a extras circa 180 de milioane tone de petrol, ocupînd locul al doilea după S.U.A. în rîndul țărilor producătoare de petrol din lumea capitalistă.

„Ne aflam pe aeroportul internațional „Maiquetia” din Caracas. Era o arșiță înăbușitoare și o larmă asurzitoare. Limba spaniolă se auzea împetrită cu cuvinte englezești. Pașapoartele noastre stîrniră agitație printre poliști. Un tînăr mulatru întoarse reverul hainei și ne arătă o insignă. „Dijepol” — rosti el plin de importanță. „Dijepol” înseamnă poliția politică din Venezuela. Vameșii ne cercetară minușios bagajele.

În cele din urmă, formalitățile luară sfîrșit și ne puteam socoti pentru o lună întreagă oaspeți ai Venezuelei. Curînd ne trezirăm în brațele larg deschise ale unui necunoscut cu o figură binevoitoare. Cu un suris care-i dezvelea dinții strălucitori el ne arătă legitimația de corespondent al agenției TASS. Era Cervando Garcia Ponce.

Garcia Ponce e comunist. Doi frați ai lui, membri ai conducerii partidului co-

munist, sînt în închisoare. Și el e arestat deseori. Nu de mult a stat trei luni în temniță.

Am pornit apoi pe străzile centrale foarte animate din Caracas, unul din cele mai neobișnuite orașe din lume. Artere largi, ultramoderne, care nu se întretaie datorită marelui număr de viaducte și estacade. Șiruri nesfîrșite de automobile nou-nouțe. Clădiri frumoase, înalte aproape ca niște zgîrie-nori. Iar alături de acest lux orbitor, cocioabe dărăpănate, mizere, numite prin partea locului ranchos. Colibe jalnice, murdare, acoperă ca mușegaiul colinele ce înconjoară din toate părțile orașul. În aceste ranchos locuiesc circa 700 000 de oameni, aproape jumătate din populația capitalei. Unii dintre locuitori se adăpostesc chiar în peșteri.

Curînd am ajuns în preajma sinistrei fortărețe-inchisori „San Carlos”, încercuită de mitraliere și tancuri. De un an și jumătate între zidurile ei zace un mare grup de conducători ai partidului comunist și ai partidului „Mișcarea revoluționară de stînga”, fii credincioși și devotați ai poporului venezuelian, între care și Jesus Faria, secretarul general al Partidului Comunist din Venezuela.

În imediata vecinătate a fortăreței se află o construcție asemănătoare cu un templu, un loc sacru pentru orice locuitor al Americii Latine. E Panteonul. El adăpostește rămășițele pămîntești ale marelui Bolivar și ale altor luptători de seamă pentru independența națională a Venezuelei și a țărilor vecine.

„Programul nostru era extrem de încărcat. De aceea, însoțitorii ne-au purtat din zori și pînă în noapte prin Caracas și prin împrejurimi. Numai într-o singură zi am izbutit să vizităm vreo 10—15 locuințe, aparținînd unor diverse categorii de oameni: funcționari simpli și conducători ai principalelor partide politice, muncitori din cartierele ranchos-urilor și milionari.

— După ce în ianuarie 1958 a fost răsturnat de la putere dictatorul Perez Jimenez — ne-a arătat amiralul Wolfgang Larrasabal, care în acele zile era președintele vremelnicei junte militare — am crezut că Venezuela va renaște, dar din nou am fost înșelați.

La alegerile care au avut loc în același an a fost ales Romulo Betancourt, liderul partidului social-reformist „Acțiunea democratică”. Venirea lui la putere a fost asigurată în special de voturile țăranilor înapoiați, înșelați prin promisiuni demagogice. Politician abil și perfid, Betancourt a abandonat, însă, foarte repede lozincile demagogice despre reforme. Detașamentele de asalt ale partidului „Acțiunea democratică” au început să-și persecute adversarii politici și să tragă în demonstrații. Lovitura principală a fost îndreptată împotriva comuniștilor.

La sfîrșitul lui 1963, Betancourt a comis una din cele mai odioase crime din timpul cîrmuirii lui, ordonînd arestarea unui mare grup de senatori și deputați progresiști, între care se aflau și conducători ai partidului comunist. În felul acesta închisoarea „San Carlos” a devenit o filială a Congresului (parlamentul venezuelian — N.R.).

La violență și vărsări de sînge venezuelienii au răspuns prin împotrivire armată. Curînd, în munții din cîteva state ale Venezuelei au apărut primele detașamente de partizani. Cartierele proletare din Caracas au opus și ele rezistență la represaliunile polițienești. În țară au început să acționeze forțe armate ale mișcării de eliberare națională (F.A.L.N.). În fața curajului și dîrzeniei arătate de luptătorii F.A.L.N. armata și artileria lui Betancourt s-au dovedit neputincioase.

La sfîrșitul lui 1963, în Venezuela au avut loc noi alegeri prezidențiale. Deși a pierdut aproape jumătate din voturi, partidul „Acțiunea democratică” s-a menținut totuși la putere. În locul lui Betancourt a fost ales Raul Leon. Dar noul guvern continuă vechea politică.

V. Kobîș

Vinzător de ziare din Caracas

SAN-MARINO

O republică liliputană

Dacă Vaticanul este cel mai mic stat din lume în general, San-Marino este schimb cea mai mică republică și în același timp cea mai veche.

Așezat în peninsula italică, la numai cîteva kilometri de Florența, acest stat liliputan, cu o suprafață de 60 de kilometri pătrați și o populație de 17 000 locuitori, a luat ființă în anul 1261. Multe considerente au justificat menținerea unui regim republican de-a lungul atîtor secole. Mai întîi, statul nu dispune de cîine stie ce bogății naturale, ceea ce l-a pus la adăpost de pofta acaparatorilor iar în al doilea rînd, multă vreme a lipsit de căi de acces, fapt care făcea practic imposibilă pătrunderea unor armate pînă la zidurile fortificate ale capitalei. După construirea unui teleferic și unei șosele asfaltate, San-Marino a putut fi vizitat de străini, turismul constituind astăzi principala sursă de venituri a publicii.

Relieful este alcătuit din coline nisipoase-lutoase, deasupra cărora se înalță (pe la 758 de metri) trei creste calcaroase ascuțite. Datorită climatei blînde și constante povirnișurile colinelor sînt acoperite de vegetație subtropicală. Doar pe porțiunile expuse vînturilor, care bat dinspre nord, cresc stejari și castani.

Cel care vizitează republica într-o minică poate afirma, fără exagerare, pentru locuitorii ei această țară nu e o odihnă. Duminica e consacrată excluderii comerțului. Pe străzile în pantă turșii și sumedeniile de magazii, chioșcuri, baruri, restaurante, cafenele, alte puncte de atracție, care pun la încercare relațiile conjugale. Căci bărbii convinși de superioritatea vinurilor coniacurilor din San-Marino, înclină cumpere din aceste băuturi care se vînd de obicei fie în sticle de forme bizare, fie în ele învelite în rîchită, fie în butoaie de cîte 3 sau 5 litri. Se spune că gustul și aroma coniacului din San-Marino, considerat specialitate locală, sînt ce. Femeile în schimb, mai practice, resc să-și investească banii în produse durabile cum sînt, după părerea lor, teriile, mantourile de blană, obiectele artă etc. În felul acesta se ivesc mici me între soți. Căci, într-adevăr, la San-Marino se găsesc tot felul de măcare-ți iau ochii, pentru toate gusturile vîrstelor, importate din diverse țări.

Locuitorii celor 12 sate ale republicii ocupă cu agricultura, principalele ce care se cultivă aici fiind grîul și porumbul. Se practică de asemenea viticultura și pomicultura. Există și cîteva fabrici textile și alimentare. Producția meșteșugărească e destul de dezvoltată, executându-se fel de fel de obiecte din metal și majolica pentru turiști.

Din 1945 pînă în 1957, republica San-Marino a fost condusă de un guvern mat din comuniști și socialiști. Asis medicală gratuită, reforma agrară, creșterea aparatului de stat de elemente fete, mărirea salariilor și alte măsuri caracter social sînt o moștenire lăsată de acest guvern, așa încît muncitorii îi recunoscători și astăzi.

V. Mihail

Continuarea reportajului „Cine murit la Sfînta Elena” va apare numărul nostru din 2 aprilie, a.e.